

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT

KORNIZA E VLERËSIMIT TË CILËSISË SË KOPSHTIT

JANAR, 2024

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SPORTIT

Nr. 1837/13 Prot.

Tiranë, më 07.05. 2024

URDHËR

Nr. 199, datë 07.05 2024

PËR

MIRATIMIN E “KORNIZËS SË VLERËSIMIT TË CILËSISË SË KOPSHTIT” DHE
“UDHËZUESIT METODOLOGJIK PËR REALIZIMIN E VLERËSIMIT TË
BRENDSHËM DHE TË JASHTËM TË KOPSHTIT”

Në mbështetje të nenit 102 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë, pikës 2 të nenit 26, të ligjit nr. 69, datë 21.06.2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, dhe të urdhrit nr. 565 datë 05.10.2023 “Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Arsimit dhe Sportit znj. Nina Guga”,

URDHËROJ:

1. Miratimin e “Kornizës së vlerësimit të cilësisë së kopshtit” dhe “Udhëzuesit metodologjik për realizimin e vlerësimit të brendshëm dhe të jashtëm të kopshtit”, bashkëlidhur këtij urdhri dhe pjesë përbërëse e tij.
2. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm, Drejtorja e Përgjithshme e Zhvillimit të Arsimit Parauniversitar, Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar, Agjencia Kombëtare e Arsimit Parauniversitar, institucionet arsimore vendore, përgjegjëse për arsimin parauniversitar dhe institucionet arsimore parauniversitare.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

ZËVENDËSMINISTRI

Nina Guga

Dokumenti “Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshtit” u hartua nga grupi i specialistëve shqiptarë dhe me konsulencë nga eksperti ndërkombëtar, Z.Cristian Fabi mundësuar nga UNICEF-i.

Grupi i punës u udhëhoq nga Z. Gerti Janaqi dhe Znj. Mirlinda Bushati.

Në hartimin e këtij dokumenti kanë kontribuar specialistë nga ASCAP, Ministria e Arsimit dhe Sportit, DPAP, DRAP-e, ZVAP-e, Bashkive, pedagogë, mësues dhe drejtues të arsimit parashkollor, ndër të cilët përmendim: Aurela Zisi, Eniana Veli, Majlinda Ucaj, Astrit Dautaj dhe Zija Kurti, Esion Zgjana, Ermelinda Gjocaj, Edlira Sina, Rozalba Merdani, Shqiponja Lamçe, Lindita Lutaj, Jonida Matohiti, Anila Bozaxhiu.

Një kontribut të çmuar në përmirësimin e dokumentit kanë dhënë specialistë të arsimit, psikologë dhe prindër: Elira Smakaj, Liljana Cani, Eglantina Dedja, Arjana Martini, Bukurie Gjuta, Anila Bitraku, Lumira Parllaku, Nevila Ceca, Donika Dervishi, Alketa Brraka, Millanka Mazniku, Sarie Hafizi, Hurma Muçollari, Aida Serjanaj, Rezarta Krasniqi, Laura Shuteriqi, Lumturi Kopani, Entela Jovani, Fjorela Broli, Violanda Pula etj.

© Të gjitha të drejtat janë të rezervuara
nga Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar.

PËRMBAJTJA

PËRMBAJTJA.....	3
HYRJE.....	7
KORNIZA EVROPIANE E CILËSISË	9
SIGURIMI I CILËSISË PËRMES KORNIZËS SHQIPTARE TË VLERËSIMIT TË SAJ	11
Kuptimi i cilësisë.....	11
PARIMET KRYESORE PËR VLERËSIMIN E CILËSISË SË KOPSHTIT.....	17
VLERAT QË DREJTOJNË PROCESIN E VLERËSIMIT TË CILËSISË SË SHËRBIMIT NË ARSIMIN PARASHKOLLOR.....	19
Vlerësimi i veçorive dhe i mendimit të fëmijës.....	19
Ndërthurja e edukimit me përkujdesjen gjatë fëmijërisë së hershme	20
Partneriteti dhe pjesëmarrja e prindërve në jetën dhe në veprimtarinë e kopshtit	20
Profesionalizmi dhe mirëqenia e stafit.....	20
Gjithëpërfshirja.....	21
Shërbimi në arsimin parashkollor si një e mirë publike	21
QËLLIMI DHE OBJEKTIVAT E KORNIZËS SË VLERËSIMIT TË CILËSISË.....	22
STRUKTURIMI DHE MODELIMI I REALIZIMIT TË CILËSISË.....	23
Orientimi kah kontekstit dhe ndjeshmëria kulturore	24
Fëmija në qendër	24
Rëndësia e të mësuarit në moshë të hershme	25
Theksi te qëllimet e ndryshme të të mësuarit	25
Qasja ndërlëndore	25
ELEMENTET KRYESORE TË KORNIZËS.....	26
Fushat e cilësisë.....	27
Fusha 1. Drejtimi dhe menaxhimi i kopshtit.....	27
Fusha 2: Veprimtaria mësimore-edukative	29

Fusha 3: Zhvillimi dhe mirëqenia e fëmijëve.....	32
Fusha 4: Partneriteti kopsht-familje-komunitet.....	34
Treguesit e cilësisë.....	36
Treguesit e cilësisë për fushën "Drejtimi dhe menaxhimi i kopshtit".....	37
Treguesit e cilësisë për fushën "Veprimtaria mësimore-edukative".....	37
Treguesit e cilësisë për fushën "Zhvillimi dhe mirëqenia e fëmijëve".....	38
Treguesit e cilësisë për fushën "Partneriteti kopsht-familje-komunitet".....	38
Përshkruesit praktikë.....	38
Fusha "Drejtimi dhe menaxhimi i kopshtit".....	39
Fusha "Veprimtaria mësimore-edukative".....	47
Fusha "Zhvillimi dhe mirëqenia e fëmijëve".....	53
Fusha 4: Partneriteti kopsht-familje-komunitet.....	58
NIVELET E VLERËSIMIT.....	62
Shkallët e vlerësimit.....	62
RREZIKU DHE SFIDAT E KORNIZËS SË VLERËSIMIT TË CILËSISË.....	65
FJALORTH I KORNIZËS SË VLERËSIMIT TË CILËSISË SË KOPSHTIT.....	66
BAZA LIGJORE.....	72
BIBLIOGRAFIA.....	75

HYRJE

Arsimi parashkollor ofrohet në kopshte dhe në klasa përgatitore për fëmijët e moshave 3-6 vjeç. Qëllimi i edukimit të fëmijëve parashkollorë është kujdesi, mirërritja, shëndeti dhe mirëqenia e tyre, në përputhje me moshën dhe me zhvillimin. Edhe pse nuk është i detyruar, për arsimin parashkollor janë krijuar dokumentet e nevojshme dhe në koherencë me nivelet e tjera të sistemit arsimor parauniversitar, për të garantuar shërbim cilësor për fëmijët e kësaj grupmoshe. Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshtit kontribuon për:

- njohjen e situatës, pra për nivelin e cilësisë së shërbimeve që ofrohen në të gjitha institucionet parashkollore publike dhe private,
- marrjen e masave dhe për rritjen e investimeve në këto institucione arsimore,
- përmirësimin e shërbimit,
- bashkëpunim më të mirë të të gjithë aktorëve që janë përgjegjës për cilësinë që duhet ofruar në kopshte, të cilat rrjedhin nga detyrimet ligjore.

Sot, në vendet me ekonomi të zhvilluar, ekzistojnë përkufizime të njohura për cilësinë, veçanërisht në ato shtete që kanë legjislacion të veçantë për fëmijërinë e hershme. Për shumë shtete, përmirësimi i cilësisë nënkupton sigurimin e standardeve të domosdoshme, të cilat mundësojnë që fëmijët të zhvillohen dhe të mësojnë në bazë të objektivave të vendosur nga institucionet përgjegjëse. Në të njëjtën kohë, sot, pranohet gjerësisht, që udhëzimet kombëtare për cilësinë, duhet të mundësojnë përshtatjen e tyre ndaj nevojave të veçanta në zhvillim dhe në të nxënë.

Dokumenti “Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshti” vjen si përmbushje e një nevoje për të përcaktuar dhe për të promovuar cilësinë e shërbimeve të edukimit në fëmijërinë e hershme në Republikën e Shqipërisë. Në këtë kontekst, referenca e përgjithshme është cilësia e shërbimeve që ofrohet në shtetet e Bashkimit Evropian, e cila në këtë material, është riinterpretuar dhe kontekstualizuar në varësi të historisë dhe të aktualitetit të shërbimeve arsimore në Shqipëri.

Në fakt, kontekstualizimi është thelbësor, *së pari*, për të bërë të realizueshme punën e zhvillimit të cilësisë dhe *së dyti*, për të marrë parasysh edhe punën e kryer deri tani, për zhvillimin profesional të mësuesve dhe të drejtuesve të arsimit parashkollor, duke u mbështetur në standardet profesionale. Kjo punë përbën bazën për hartimin e Kornizës së vlerësimit të cilësisë, qëllimi kryesor i së cilës është t'u ofrojë të gjitha palëve të interesuara një dokument të plotë dhe të qëndrueshëm referimi, për kuptimin e monitorimit dhe të vlerësimit të cilësisë. Në fakt, fokusi i punës nuk është inspektimi dhe kontrolli i drejtuesve dhe i mësuesve të një kopshti, por dëshira për të arritur cilësinë dhe motivimin e stafit, për të ecur në rrugën e duhur.

Ky dokument është promovim:

- i drejtimit dhe i menaxhimit efektiv të kopshtit,
- i ofrimit të qasjeve të barabarta për çdo fëmijë të moshës parashkollore për kujdes, për mirërritje dhe edukim cilësor,
- i zbatimit të kurrikulës së arsimit parashkollor,
- i mbështetjes së vazhdueshme të mësuesve dhe të drejtuesve për zhvillimin e tyre profesional,
- i zbatimit të mësimdhënies me fëmijën në qendër, duke mbajtur parasysh nevojat dhe interesat e çdo fëmije,
- i përfshirjes së familjeve, të komunitetit dhe të mbarë shoqërisë, në zhvillimin dhe në edukimin e fëmijëve,
- i vlerave të arsimit parashkollor në Republikën e Shqipërisë, të cilat e bëjnë të krahasueshëm me shtetet e tjera.

KORNIZA EVROPIANE E CILËSISË

Bota e sotme ndryshon me shpejtësi. Revolucioni teknologjik po zvogëlon/eliminon distancat dhe po lidh njerëzit dhe ekonomitë. Në kontekstin global, ku njohuria dhe inovacioni përbëjnë faktorët kyç, që individët të kenë një jetë aktive, zhvillimi i burimeve njerëzore është thelbësor për zhvillimin social dhe ekonomik të një vendi dhe qendrën e tij gjeopolitike. Fuqizimi i burimeve njerëzore nënkupton pajisjen e njerëzve me aftësitë dhe me kompetencat e nevojshme, për të kuptuar botën e sotme dhe për të vepruar në një arenë ekonomike shumë konkurruese. Këto aftësi dhe kompetenca nuk u referohen vetëm kompetencave tradicionale të edukimit, si mësimi i lexim-shkrimit dhe i numërimit, por edhe zgjidhjes së problemeve, përshtatjes, motivimit, menaxhimit të stresit, shoqërizimit dhe mirëqenies fizike. Këto janë aftësi dhe kompetenca që fillojnë të formohen në vitet e para të jetës, grumbullohen dhe zhvillohen përgjatë gjithë fëmijërisë.

Arsimi parashkollor është niveli 0 në shkallën e të mësuarit gjatë gjithë jetës. Ai u siguron fëmijëve të vegjël mbështetje profesionale për t'u rritur, për të mësuar dhe për t'u edukuar. Në mënyrë të veçantë, arsimi parashkollor është i rëndësishëm për fëmijët që përballen me nevoja ose vështirësi për shkak të rrethanave individuale ose familjare, siç janë p.sh. fëmijët që jetojnë në varfëri, në kushte të pasigurta, fëmijët me aftësi të kufizuara ose me nevoja të veçanta për të mësuar, fëmijët me prejardhje nga familje emigrante ose që i përkasin një komuniteti të vogël etnik. Pra, të gjithë fëmijët duhet të jenë në gjendje të përfitojnë cilësi të lartë shërbimi arsimor në fëmijërinë e hershme, në mënyrë që të ndihmohen për të zhvilluar maksimalisht aftësitë e tyre dhe për të rritur mirëqenien individuale.

Programet e përkujdesjes dhe të edukimit për fëmijërinë e hershme janë të rëndësishme, jo vetëm për plotësimin e të drejtave dhe të nxënies së fëmijës në moshën më të mirë të ndërtimit të njohurive, por, dhe mbi të gjitha, janë investimi më i mirë që një shtet mund të bëjë për zhvillimin e tij ekonomik dhe shoqëror.

Rekomandimi i Këshillit të Bashkimit Evropian 2019 për cilësi të lartë arsimimi në fëmijërinë e hershme dhe sisteme përkujdesjeje, ofron udhëzime dhe orientime për shtyllat që duhet të përmbajë Korniza e vlerësimit të cilësisë, të cilat mbështesin shtetet anëtare në ngritjen e sistemeve më cilësore dhe përfshirëse të arsimit parashkollor. Cilësia e lartë e shërbimit dhe përfshirja, të cilat janë të pandashme, arrihen kur zbatohen në mënyrën e duhur shtyllat e cilësisë:

- Shërbimet në fëmijërinë e hershme janë të pranishme, të përdorshme dhe të përballueshme (Aksesi).
- Stafi i kualifikuar mësimdhënës është në numrin e duhur, përfiton nga formimi dhe trajnimi fillestar cilësor dhe nga zhvillimi i vazhdueshëm profesional, si dhe nga oferta tërheqëse për zhvillim karriere dhe kushte pune (Stafi).
- Arsimi parashkollor rregullohet nga një kuadër normativ dhe pedagogjik, që respekton aftësitë dhe interesat e çdo fëmije, mbështet dhe ndihmon mirëqenien dhe zhvillimin e tij (Kurrikula).
- Masat ekzistuese për monitorimin dhe vlerësimin, synojnë që arsimi parashkollor të jetë i efektshëm, me cilësi të lartë dhe gjithëpërfshirës (Monitorimi dhe vlerësimi).
- Qeverisja qendrore dhe vendore e sistemit të arsimit parashkollor, organizohet për t'iu përgjigjur nevojave të të gjithë fëmijëve dhe familjeve të tyre dhe mbështetet nga një kuadër i përshtatshëm ligjor dhe financiar (Qeverisja dhe financimi).

Komunikata e vitit 2020 e Komisioni Evropian, për përmbushjen e objektivave evropiane në fushën e arsimit deri në vitin 2025, shpalli publikimin e një pakete instrumentesh, për përfshirjen në arsimin parashkollor, duke u mbështetur në shkëmbimin e praktikave më të mira dhe kontributin e ekspertëve dhe të palëve të interesuara. Nga BE-ja, cilësia e ECEC-it përcaktohet, si:

- Grupim koherent rregullash dhe rregulloresh;
- Staf i kualifikuar përgjegjës për fëmijët e moshës parashkollore dhe më të rritur;
- Mësimdhënie me fëmijën në qendër;
- Sigurim i një vendi në kopsht për çdo fëmijë në moshë parashkollore (mbi 3 vjeç).

SIGURIMI I CILËSISË PËRMES KORNIZËS SHQIPTARE TË VLERËSIMIT TË SAJ

Kuptimi i cilësisë

Cilësia në arsimin parashkollor **lidhet me territorin dhe me komunitetin** ku jeton fëmija. Hartimi i kurrikulës dhe zhvillimi cilësor në territorin ku ndodhet institucioni arsimor parashkollor, garantojnë një koherencë të praktikave edukative mes kopshtit dhe kontekstit familjar. Një tjetër pikë reference është **transparenca** në arsim, e bazuar në praktikën e dokumentimit pedagogjik për arritjet e të mësuarit. Ato janë një pikënisje e mirë, për zhvillimin e një sistemi të edukimit parashkollor të orientuar drejt zhvillimit.

Një fushë me interes për të ardhmen, duhet të jetë **zhvillimi emocional dhe shoqëror**, i cili duhet parë si pjesë e zhvillimit tërësor (holistik) të fëmijës. Rëndësi të veçantë ka edhe **aftësia krijuese**. Aftësia krijuese nuk shihet vetëm si pjesë e aftësive artistike, por si një “motor” që stimulon zhvillimin e fëmijës. Nuk ka krijimtari vetëm në pikturë apo në prodhim artizanal, **krijimtaria** përfshin marrëdhëniet, por edhe aftësitë matematikore ose prodhimtarinë gjuhësore.

Zhvillimi i parashkollorëve duhet të marrë parasysh edhe këndvështrimin e inteligjencës së shumëfishtë të deklaruar nga Gardneri. Nëse punojmë për të mbështetur zhvillimin e tipareve të inteligjencës, atëherë krijojmë një sistem të edukimit parashkollor, që është në gjendje të mbështesë projektin e jetës së çdo fëmije. Teoria e inteligjencës së shumëfishtë përfshin lloje të ndryshme të mësimdhënies. Nëntë lloje të inteligjencës do të lejonin nëntë mënyra për të mësuar dhe jo një. Kufizimet e fuqishme që ekzistojnë në mendje, mund të aktivizohen për të prezantuar një koncept të veçantë (ose të gjithë sistemin e të menduarit), në mënyrë që fëmijët të kenë më shumë gjasa ta mësojnë atë dhe më pak gjasa për ta shtrembëruar.

Koncepti themelor është se çdo fëmijë ka mënyra të ndryshme të të mësuarit dhe, për këtë arsye, duhet të ketë mënyra të ndryshme për t'i mësuar ose për t'i mbështetur ata në njohjen e botës. Detyra jonë për të ardhmen është të ndajmë me mësuesit një kuadër konceptual, për të organizuar dhe për të reflektuar për vlerësimin e kurrikulës dhe të praktikës pedagogjike. Ky reflektim ka bërë që shumë mësues të zhvillojnë qasje të reja, që mund të plotësojnë më mirë nevojat e fëmijëve në klasat e tyre.

Është e rëndësishme të punohet për krijimin e një institucioni parashkollor, që vlerësohet si një vend demokracie, ku fëmijët mund të gjejnë mundësi për të zhvilluar potencialin e tyre njerëzor, si individualisht, ashtu edhe në bashkëpunim me të tjerët. Siç thekson Peter Moss, ekziston një traditë e gjatë e të parit të demokracisë dhe të arsimit, si të ndërlidhura në mënyrë të pandashme: demokracia si vlerë dhe praktikë bazë në arsim dhe arsimi si një mjet për të forcuar dhe për të mbështetur demokracinë. Demokracia është koncept në evolucion të vazhdueshëm dhe shpesh, përdoret më shumë si një dëshirë utopike, sesa një mënyrë e vërtetë, konkrete e të jetuarit dhe rritjes së bashku. Sigurisht, kjo ka të bëjë me forma dhe me praktika të ndryshme, që lidhen me historinë, me kontekstin dhe me situatën.

Nëse duam që kopshti ynë (institucioni parashkollor) të jetë mjedis i ndërtimit të demokracisë, duhet të përcaktojmë filozofinë tonë arsimore në funksion të këtij qëllimi. Praktikrat demokratike në edukimin dhe në kujdesin gjatë viteve të fëmijërisë së hershme, duhet të ndërhyjnë në disa nivele: jo vetëm në nivel institucional (parashkollor), por edhe në nivel kombëtar, rajonal, qarku dhe vendor. Secili nivel ka përgjegjësi të përcaktuara, për zhvillimin e proceseve për marrjen e vendimeve, të cilat duhet të jenë sa më demokratike që të jetë e mundur, me një nivel të caktuar diskutimi, shkëmbimi dhe mendimi, për **mundësinë që komuniteti të ndërhyjë në ato zgjedhje, duke e bërë atë ta perceptojë sistemin parashkollor si një e mirë të përbashkët.**

Ministria e Arsimit dhe Sportit (MAS) është institucioni përgjegjës për fushën e arsimit. Ajo përcakton kurrikulën, programet mësimore, standardet e zhvillimit dhe të të nxëniet për fëmijët parashkollorë, si dhe standardet profesionale për mësuesit dhe për drejtuesit e institucioneve parashkollore.

Gjithashtu, MAS-i orienton politikat për zhvillimin profesional të mësuesve dhe të drejtuesve të arsimit parashkollor. Vizioni i MAS-it për sektorin e arsimit parashkollor, por jo vetëm, synon ndërtimin e një sistemi arsimor cilësor, i cili trajton në mënyrë të barabartë dhe me respekt, nevojat individuale të të gjithë fëmijëve (nxënësve e studentëve), bazuar në diversitetin e tyre.

Niveli qendror është, gjithashtu, përgjegjës për pagën e mësuesve të arsimit parashkollor. Niveli rajonal (Qarku) ka për detyrë të mundësojë zhvillimin e infrastrukturës së re. Niveli lokal (Bashkia) është përgjegjës për administrimin, për infrastrukturën dhe për mirëmbajtjen e institucioneve të arsimit parashkollor, për ushqimin dhe shërbimet e tjera që lidhen me nevojat e parashkollorëve, për shërbimin psiko-social dhe për sigurimin e mësuesit ndihmës. Është e rëndësishme të kuptohet, si mund të punojnë së bashku prindërit, qytetarët dhe vendimmarrësit, për të zhvilluar një sistem demokratik, që mbështet sistemin parashkollor në kryerjen e çdo veprimi dhe zgjedhjeje. Nëse i gjithë sistemi arsimor është demokratik, atëherë po i tillë është edhe arsimit parashkollor. Zhvillimi i politikave demokratike në arsimin parashkollor, do të thotë që fëmijët dhe të rriturit, duhet të angazhohen në disa aktivitete:

- 1. Vendimmarrja për qëllimet e synuara, për praktikën dhe mjedisin në institucionet parashkollore.**

Demokracia konsiderohet si parim i qeverisjes së mikrobashkësisë së institucionit parashkollor. Shembuj të kësaj mund të jenë kopshtet që punojnë si ekip bashkëpunues, grupet e prindërve që bashkëpunojnë me/për parashkollorin dhe bordet e zgjedhura të prindërve të përfshirë në çështjet pedagogjike, menaxhuese dhe të personelit (me kufizimet e përcaktuara nga të drejtat e punës).

Fëmijët dhe të rriturit duhet të ndajnë së bashku, vendimet për aktivitetet e përditshme, ngjarjet ose çështjet kryesore, si arredimi i mjedisit ose organizimi i regjimit ditor.

2. **Ndërtimi ose kuptimi i konceptit të të nxënit.** Në vend që ta shohim mësimin si një riprodhim të thjeshtë të përmbajtjes dhe të aftësive të paracaktuara, ai duhet të jetë një **ndërtim i vërtetë njohurish**, në të cilin fëmijët shihen dhe konsiderohen si ndërtues aktivë të procesit mësimor, të kulturës së tyre dhe prodhues të këndvështrimeve origjinale në lidhje me botën. Ata duhet të konsiderohen studiues të kuptimit të jetës dhe të çdo ngjarjeje, koncepti dhe fakti me të cilin janë ndeshur. Të rriturit, ashtu si fëmijët, duhet të jenë të hapur ndaj rezultateve të paparashikuara, të ideve, të opinioneve, të zbulimeve dhe të mendimeve të reja, të cilat janë baza themelore për vlerat dhe praktikat demokratike.

Arsimi gjithëpërfshirës si prirje pranimi dhe vlerësimi i dallimeve njohëse, komunikuese dhe emocionale, është sfidë e madhe për çdo mësues të ndërgjegjshëm. Duhet të jetë qëndrim, por edhe mënyrë për të trajtuar ndryshimet kulturore dhe sociale, që shfaqen në një mjedis parashkollor. Koncepti “diversitet” ka shumë dimensione. Ai përfshin aftësitë e kufizuara, dallimet kulturore, dallimet në të nxënit dhe, në përgjithësi, dallimet individuale, të cilat janë të rëndësishme dhe gjenerojnë ndikim të madh, veçanërisht në kontekstin e marrëdhënieve në arsimin parashkollor dhe në institucionet arsimore. Dallimet janë pjesë e jetës. Siç e ka shpjeguar mirë Darvini (dhe jo vetëm), se njerëzimi është zhvilluar për shkak të dallimeve, të shumëllojshmërisë dhe të pasurisë që na jep. Gjithashtu, ndonëse nuk është gjithmonë e lehtë për t'u perceptuar, për t'u lexuar dhe për t'u kuptuar, diversiteti na ofron mundësi të mëdha zhvillimi në jetën e përditshme. Ajo që propozohet nuk është një pranim pa kushte, një ndërgjegjësim moralist i dallimeve ose një kënaqësi e orientuar drejt stilit radikal për atë që është e ndryshme, por është një mirësearchje e vërtetë e përgjegjësisë ndaj një prej të drejtave që secili ka: barazisë.

Barazia duhet të jetë modeli ideal dhe ne duhet të përpiqemi që të mos i përdorim dallimet si justifikim për trajtim të pabarabartë. Puna me dallimet synon të garantohen të drejta të barabarta për të gjithë ata që janë të përfshirë në marrëdhëniet arsimore: fëmijët, mësuesit dhe familjet.

Pra, ky është një sistem ndërvarësie që mbështetet në:

- rolin e ndërveprimit ndërmjet fëmijëve, mësuesve dhe prindërve;
- rolin e fëmijëve dhe të mësuesve (por edhe të prindërve) si bashkëndertues të njohurive;
- ndërvarësinë e të mësuarit individual dhe social, që synon fuqizimin e ndërsjellë;
- rolin e kulturës në kuptimin e kësaj ndërvarësie.

Në thelb të këtij sistemi, qëndron fuqizimi i fëmijës, të cilët duhet të vlerësohen me të gjithë potencialin e tyre dhe jo si enë boshe që duhet t'i mbushim me fakte. Fëmijët janë potencialisht kompetentë, të aftë në ndërtimin e teorive të tyre për jetën. Ata kanë të drejtë të njihen si qytetarë, në atë kuptim që ka edhe për të rriturit. Fëmijët janë subjekt i të drejtave individuale, ligjore, civile dhe sociale dhe, në këtë fushë, vlerësohet roli dhe kontributi që kanë dhënë shumë organizata ndërkombëtare që punojnë në Shqipëri.

Fëmijët janë edhe burim edhe ndërtues të përvojës së tyre dhe, si rrjedhojë, pjesëmarrës aktivë në zhvillimin e identiteteve, të aftësive dhe të autonomisë së tyre, nëpërmjet marrëdhënieve dhe ndërveprimit me bashkëmoshatarët, me prindërit, me mësuesit, me idetë, me objektet dhe me ngjarje reale dhe imagjinare të komunikimit. Për këtë arsye, ne jemi pjesë e qëllimit të përgjithshëm, të krijimit të qytetarëve të vetëdijshëm të botës, duke përmirësuar cilësinë e ndërveprimit njerëzor. Kjo realizohet duke vlerësuar çdo fëmijë, si bartës të një pasurie të jashtëzakonshme aftësish, force potenciale dhe aftësish krijuese të lindura. Duke u nisur nga sa më lart, ne njohim të drejtën e fëmijëve për të realizuar dhe për të zhvilluar potencialin e tyre, duke u fokusuar në aftësinë për t'u shoqëruar, për të marrë dashuri dhe besim dhe për të kënaqur nevojat dhe dëshirat e tyre për të mësuar. Kjo realizohet konkretisht, kur fëmijët, në jetën e tyre, sigurohen nga një aleancë efektive me të rriturit, duke i dhënë vlerë më të madhe kërkimit të strategjive konstruktive të të menduarit, të cilat orientohen drejt zhvillimit të inteligjencës krijuese, mendimit kritik, ndjeshmërisë dhe individualitetit të vetëdijshëm, përmes një procesi të vazhdueshëm diferencimi dhe integrimi me njerëz dhe me përvoja të tjera.

Përfshirja në veprimtari dhe në lojëra didaktike e mësimore, i ndihmon fëmijët, si thotë Ole Langstedi, që **të përdorin kulturën e lojës për të mësuar në mënyrën e tyre të veçantë**. Lojërat për fëmijët parashkollorë bazohen në mundësitë që u krijohen, për të praktikuar përvoja për një kohë të gjatë, më pas të kryejnë aktivitetin në fjalë, pasi të kenë mësuar ta bëjnë atë siç duhet. **Fëmijët nuk e ndajnë procesin e të mësuarit në stade. Ata luajnë, praktikojnë dhe mësojnë në të njëjtën kohë**. Vetë loja dhe marrëdhëniet shoqërore janë gjërat më të rëndësishme për fëmijët parashkollorë. Aftësitë dhe kompetencat shfaqen natyrshëm dhe spontanisht, si rezultat i një procesi dinamik dhe kompleks i të nxënies. Është një proces i natyrshëm i të mësuarit, që shfaqet në çdo përvojë jetësore, qoftë në edukimin parashkollor, në shtëpi ose në një mjedis publik ose privat, siç thotë Platoni: “Ju mund të zbuloni më shumë për një person në një orë aktivitet loje, sesa në një bisedë njëditore”.

Loja është vlerë themelore e përvojës sonë edukative. Aktiviteti i lojës është privilegj i përkthyer në kontekstin jetësor, në marrëdhëniet dhe në situatat. Loja është premisë për të jetuar dhe ndihmon në përjetimin e situatave që nxisin mirëqenien dhe gëzimin në sistemin parashkollor. Loja duhet të konsiderohet një gjuhë për të zbuluar dhe një mënyrë për të rritur njohuritë dhe kuptimin e botës. Ajo zhvillon lirinë, kreativitetin dhe inovacionin, bashkë me to edhe zhvillimin konjitiv. Loja nxit angazhimin, tensionin dhe kërkimin, si dhe aftësinë për të zbuluar konceptin e rrezikut, i cili është i rëndësishëm në jetë. Është ushtrim, proces mësimor që promovon zbulimin e potencialit dhe mundësive për të drejtat individuale, sociale dhe kulturore, duke favorizuar dialogun me realitetin.

PARIMET KRYESORE PËR VLERËSIMIN E CILËSISË SË KOPSHTIT

Sistemi i vlerësimit të institucionit të arsimit parashkollor, që përfshin vlerësimin e tij të brendshëm dhe të jashtëm, është vendimtar në procesin e përmirësimit të drejtimit dhe të menaxhimit të tij. Parimet kryesore të vlerësimit të cilësisë së kopshtit janë:

Demokracia dhe pjesëmarrja	Vlerësimi është proces bashkëpunues, i cili vlerëson prurjet dhe këndvështrimet e të gjitha palëve të interesuara, që vijnë nga ofruesit e shërbimeve në institucionet parashkollore, stafet e këtyre institucioneve, prindërit dhe fëmijët.
Llogaridhënia dhe transparenca	Prioriteti kryesor i vlerësimit është sigurimi i roleve dhe i përgjegjësisë të qarta të të gjithë aktorëve që përfshihen në këtë proces dhe, në të njëjtën kohë, të jetë i bazuar në të dhëna. Kur procesi i vlerësimit është “i kuptueshëm” nga të gjitha grupet e interesit, përfshirë këtu edhe prindërit, rritet ndërgjegjësimi dhe ndahet e njëjta qasje për cilësinë e kopshtit.
Ndikimi dhe mbështetja	Proceset e vlerësimit duhet t’i mbështesin profesionistët e fëmijërisë së hershme, për të dokumentuar në mënyrë të vazhdueshme, për të reflektuar dhe për të rishikuar praktikën e tyre, me synim përmirësimin e cilësisë. Vlerësimi i profesionalizmit të stafit, mund të kontribuojë në zhvillimin e kompetencave dhe të përgjegjshmërisë, duke sjellë efekte pozitive në mirëqenien e tyre profesionale.
Shikimi sistemik dhe gjithëpërfshirja	Vlerësimi i jep të njëjtin prioritet çdo aspekti të mirëqenies së fëmijëve, pra, jo vetëm zhvillimit të të nxënësve, por edhe mirëqenies dhe marrëdhënieve të tyre shoqërore. Vlerësimi duhet ta vërë theksin, në zhvillimin e përgjithshëm të fëmijëve, duke i parë si qenie njerëzore të afta dhe “nxënës” aktivë.

**Kontekstualizimi
dhe reagimi**

Masat dhe reformat që merren në arsimin parashkollor, duhet t'u përshtaten nevojave të komuniteteve të veçanta, mjediseve të fëmijëve dhe familjeve të cilave u shërbejnë. Praktikrat mund të jenë të larmishme, por gjithmonë në shërbim dhe në përputhje me kërkesat e cilësisë në nivel sistemi.

VLERAT QË DREJTOJNË PROCESIN E VLERËSIMIT TË CILËSISË SË SHËRBIMIT NË ARSIMIN PARASHKOLLOR

Fakti që procesi i përcaktimit të cilësisë, ndikohet nga këndvështrimet e të interesuarve të ndryshëm, që përfshihen në ofrimin e shërbimit të arsimit parashkollor në çdo kontekst: fëmijët, prindërit, stafi i arsimit parashkollor, institucionet vendore, hartuesit e politikave dhe grupe të tjera interesi, bën të domosdoshëm përcaktimin e cilësisë së shërbimit të arsimit parashkollor, të bazohet në një grupim vlerash të përbashkëta, në nivel qendror dhe vendor. Këto vlera do të shërbejnë si kuadër referimi, që do t'i orientojë ofruesit e shërbimit dhe të interesuarit, në praktikën e vlerësimit të shërbimit të arsimit parashkollor. Këto vlera të pranuar, duhet të drejtojnë të gjithë proceset e monitorimit dhe të vlerësimit, deri në nivelin e praktikave pedagogjike.

Vlerat e përzgjedhura në vijim, bazohen në vlerat themelore të shërbimit të arsimit parashkollor dhe janë pjesë e Kornizës Evropiane të Cilësisë, të zhvilluara më tej në dritën e praktikës.

Vlerësimi i veçorive dhe i mendimit të fëmijës

Çdo fëmijë është i veçantë, i aftë dhe *nxënës* aktiv. Potenciali i tij duhet të nxitet dhe të mbështetet. Fëmija është kureshtar dhe individ inteligjent. Ai është bashkëkrijues i njohurive dhe ndien nevojën dhe dëshirën për të bashkëvepruar me fëmijët e tjerë dhe të rriturit.

Fëmijët kanë të drejtat e tyre, në të cilat përfshihet edhe e drejta për arsimim dhe përkujdesje. Fëmijëria është kohë për t'u jetuar, për të kërkuar dhe për t'i dhënë kuptim botës. Vitet e fëmijërisë së hershme, nuk janë vetëm përgatitje për të ardhmen, por edhe për të sotmen.

Shërbimi i arsimit parashkollor duhet të ketë në qendër fëmijën, të pranojë pikëpamjet e tij/saj, t'i përshijë në mënyrë aktive në vendimmarrjet e jetës së përditshme, në mjediset ku ofrohet ky shërbim.

Ndërthurja e edukimit me përkujdesjen gjatë fëmijërisë së hershme

Shërbimet duhet të ofrojnë mjedis që siguron zhvillimin dhe përkujdesjen, si dhe hapësirën shoqërore, kulturore dhe fizike që përmban mundësi të shumta, që fëmijët të zhvillojnë potencialin e tyre të sotëm dhe të ardhshëm. Shërbimi i arsimit parashkollor është ndërtuar për të siguruar një qasje sistemike, që bazohet në parimin e pandashmërisë së arsimit dhe të përkujdesjes.

Partneriteti dhe pjesëmarrja e prindërve në jetën dhe në veprimtarinë e kopshtit

Familja është vendi i parë dhe më i rëndësishëm për rritjen dhe për zhvillimin e fëmijës. Prindërit ose kujdestarët e tyre janë përgjegjës për mirëqenien, për shëndetin dhe për zhvillimin e çdo fëmije. Në një mjedis që varet nga rregullat qendrore ose vendore, familjet duhet të përfshihen tërësisht në të gjitha aspektet e arsimit dhe të përkujdesjes për fëmijët e tyre. Për këtë qëllim, shërbimi i arsimit parashkollor duhet të projektohet në partneritet me familjet dhe me prindërit dhe marrëdhëniet profesionale duhet të bazohen në mirëbesim dhe në respekt të ndërsjellë.

Profesionalizmi dhe mirëqenia e stafit

Puna e profesionistëve të shërbimit të arsimit parashkollor ngulitet gjatë në jetën e fëmijës. Formimi fillestar dhe zhvillimi i vazhdueshëm profesional, së bashku me mbështetjen pedagogjike në punë, janë vendimtarë për të siguruar praktika cilësore dhe mirëqenien e stafit.

Gjithëpërfshirja

Fëmijët dhe prindërit bëjnë pjesë në përkatësi të larmishme shoqërore, ekonomike, kulturore dhe fetare. Kjo larmi duhet të respektohet si element bazë i shoqërisë së sotme. Shërbimet e arsimit parashkollor duhet të nxisin krijimin e një shoqërie përfshirëse dhe harmonike, përmes sigurimit të mundësive shtesë, për fëmijët që bëjnë pjesë në grupe të pafavorizuara ose në grupe me nevoja të veçanta, si dhe përmes mbështetjes për prindërit nga këto grupe.

Shërbimi në arsimin parashkollor si një e mirë publike

Ndërthurja e arsimimit dhe e përkujdesjes nuk duhet të kufizohet vetëm në qasjen pedagogjike në mjediset ku ofrohet ky shërbim. Ajo duhet të shtrihet përtej mureve të institucioneve dhe të organizatave përgjegjëse për arsimimin dhe mirëqenien e fëmijëve në komunitet. Kjo kërkon krijimin e bashkëpunimeve pjesëmarrëse të të gjithë të interesuarve, të bazuar në të kuptuarit e njëjtë të cilësisë, si dhe përkushtimin e vazhdueshëm për përmirësimin e cilësisë në të mirë të fëmijëve, të familjeve, të profesionistëve dhe të shoqërisë në përgjithësi.

QËLLIMI DHE OBJEKTIVAT E KORNIZËS SË VLERËSIMIT TË CILËSISË

Arsimi parashkollor duhet të konsiderohet një mundësi e jashtëzakonshme themelore, për të zhvilluar potencialin e fëmijëve. Këto institucione duhet të jenë të përkushtuara, për të mbështetur zhvillimin e projekteve të jetës së fëmijëve, duke filluar nga gjërat bazë. Qëllimi i Kornizës së vlerësimit të cilësisë është që të përmirësojë në mënyrë të vazhdueshme shërbimet e kujdesit dhe të edukimit të fëmijëve në institucionet parashkollore. Nëpërmjet këtij dokumenti standardizohet procesi i vlerësimit të brendshëm dhe të jashtëm të kopshtit.

Objektivat e Kornizës së vlerësimit të cilësisë janë:

- Garantimi i mbrojtjes, i sigurisë, i shëndetit dhe i mirëqenies së fëmijëve në institucionet parashkollore.
- Përmirësimi i rezultateve të zhvillimit dhe të të nxënimit të fëmijëve që ndjekin arsimin parashkollor në institucionet përkatëse.
- Promovimi i kopshteve që ofrojnë shërbime cilësore në të gjitha fushat e cilësisë.
- Përmirësimi i mënyrës së informimit të prindërve, të komunitetit dhe të publikut, rreth cilësisë së shërbimeve që ofrohen në qendrat dhe në institucionet e kujdesit dhe të edukimit.

“Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshtit” është dokument i rëndësishëm, në funksion të përmbushjes së detyrave të institucioneve që monitorojnë dhe vlerësojnë cilësinë e shërbimeve që ofron kopshti, të drejtuesve të kopshteve dhe të politikëbërësve, për hartimin e politikave më të mira në këtë fushë. Ky dokument u shërben edhe prindërve, për të njohur më mirë shërbimet dhe detyrimet që ka kopshti ndaj fëmijëve të tyre, si dhe për të qenë pjesëmarrës më aktivë në jetën dhe në veprimtarinë e kopshtit nëpërmjet kontributit të tyre.

STRUKTURIMI DHE MODELIMI I REALIZIMIT TË CILËSISË

Nëse sfida kryesore është zhvillimi i cilësisë, hapi tjetër i rëndësishëm është strukturimi dhe modelimi i saj. Të strukturosh cilësinë do të thotë të përcaktosh elementet e saj themelore dhe të pashmangshme dhe, rreth tyre, të ndërtosh rrugën e duhur (modelin), për ta bërë të realizueshme.

Struktura e cilësisë në shërbimet arsimore shqiptare, përfshin disa dokumente të miratuara ndër vite, si “Korniza kurrikulare e arsimit parashkollor”, “Standardet e zhvillimit dhe të të nxëniet për fëmijët 3-6 vjeç”, Programet mësimore për grupmoshat 3-4, 4-5 dhe 5-6 vjeç, “Korniza e vlerësimit të fëmijëve”, “Standardet profesionale të mësuesve dhe të drejtuesve të arsimit parashkollor” etj. Këto dokumente duhet të kthehen në pjesë përbërëse të një sistemi të vetëm, të integruar dhe koherent.

Për të qenë pjesë e një sistemi të tillë, është e nevojshme që këto dokumente të garantojnë standardet bazë të cilësisë, që lidhen me mirëqenien e fëmijëve, si hapësirat fizike, aktivitetet e përditshme mësimore-edukative-zbavitëse etj. Po kështu, është e nevojshme t'i kushtojmë rëndësi edhe situatës aktuale dhe, në mënyrë të veçantë, të gjithë vetëdijes së periudhës postpandemike. Pra, nevojitet të mendohet më shumë, për shembull, për qëndrueshmërinë, por edhe për zhvillimin emocional të fëmijëve parashkollorë. Për këtë arsye, Korniza e vlerësimit të cilësisë, synon të trajtojë strukturimin e saj, duke u nisur nga faktorët e mësipërm.

Në këtë mënyrë, në këndvështrimin e një qasjeje të thjeshtë, që përfshin pika udhërrëfyese, cilësia merr pamjen e një algoritmi, të një numri hapash të njëpasnjëshëm, që pasurohen përditë në të gjitha drejtimet, e që për rrjedhojë, duhet të vlerësohen në kompleksitetin e saj dinamik dhe jo si një shumë e thjeshtë elementesh. Kjo qasje procedurale duhet të jetë dhe duhet të përfaqësojë një përpjekje për të siguruar cilësi, që mund ta ndryshojë dhe mund ta interpretojë veten në kohë e hapësirë, me qëllim që t'i garantojë fëmijëve (dhe mësuesve të rinj) shqiptarë, sistemin arsimor më të mirë të mundshëm.

Orientimi kah kontekstit dhe ndjeshmëria kulturore

Kurrikula e arsimit parashkollor ka në themel të **kuptuarit e kontekstit** në të cilin po zhvillohen fëmijët dhe një analizë e kontekstit është hapi i parë i domosdoshëm në zhvillimin e kompetencave të nevojshme. Konteksti në përgjithësi, është *i larmishëm, kompleks dhe shumëdimensional*. Çdo kontekst shtron nevoja të ndryshme të natyrës individuale dhe kolektive. Shekulli XXI dhe veçanërisht Industria 4.0 (d.m.th. bota digjitale) imponon sfida dhe mundësi për të cilat fëmijët duhet të përgatiten. Kurrikula duhet t'i pajisë ata me aftësi për të përballuar në mënyrë efektive këto sfida. Ajo duhet të ofrojë dhe të krijojë mundësi, për të prodhuar përfitime individuale, kolektive dhe globale.

Kurrikula e orientuar kah kompetenca, ndryshe nga kurrikula lëndore, i nxit fëmijët të mësojnë e të kuptojnë thellë dhe të zbatojnë njohuritë e fituara. Ky zbatim shpesh, drejtohet drejt situatave të jetës reale, duke i aftësuar fëmijët të zbatojnë atë që kanë mësuar. Prandaj, kontekstualizimi i kurrikulës është jetik, për të siguruar që rezultatet e të nxënit të jenë aktuale, të dobishme dhe në mbështetje të zhvillimit të shëndetshëm të fëmijës.

Fëmija në qendër

Një pedagogji bashkëkohore ndërtohet duke pasur në qendër fëmijën dhe procesin e tij të të mësuarit. Ky është një koncept sa politik, aq edhe pedagogjik, që frymëzohet nga Konventa për të Drejtat e Fëmijës. Vënia e fëmijëve në qendër të reflektimeve pedagogjike, çon në një strukturim të ndryshëm të hapësirave mësimore, të rolit të të rriturve që synojnë motivimin e fëmijëve për të përvetësuar, për të zhvilluar dhe për t'i përdorur aftësitë. Kjo pedagogji na sfidon të krijojmë një sërë mjedisesh të qëllimshme dhe mundësi mësimi të nënkuptuara si kontekste realiste, në të cilat fëmijët mund të fitojnë përvojë praktike dhe të zhvillojnë aftësi për rezultate të suksesshme.

Rëndësia e të mësuarit në moshë të hershme

Një kurrikul e bazuar në kompetenca i kushton rëndësi aftësisë për të përdorur atë që dihet, ku vetëm përvetësimi i njohurive është thelbësor, por i pamjaftueshëm. Më e rëndësishme është ajo që fëmijët mund të bëjnë me atë që kanë fituar. Kurrikula nuk vë gjithmonë të njëjtin theks në dobinë e të mësuarit. Kurrikula e bazuar në kompetenca dhe pedagogjia e saj, duhet të ndërtohen nga fëmijë dhe të rritur, në një mënyrë që t'i mundësojë dhe t'i nxisë, të përdorin atë që mësojnë në situatat e jetës së përditshme.

Theksi te qëllimet e ndryshme të të mësuarit

Zbatimi dhe vënia në praktikë e aftësive, nuk është qëllimi përfundimtar i procesit mësimor. Qëllimi i vërtetë i të mësuarit është të kuptosh mënyrat e ndryshme të njohjes dhe të jesh në gjendje, të mendosh në mënyrë kritike brenda një kuadri mësimor. Një qëllim tjetër i të mësuarit, është të kuptosh se si të interpretohen dhe si të mbështeten mënyrat e ndryshme të fitimit të njohurive, për të kuptuar dhe për të komunikuar vlerën e të mësuarit dhe për të siguruar një platformë për të kaluar në nivele më të larta të mësuarit.

Qasja ndërlëndore

Një kurrikul vetëm lëndore, që bazohet në idenë se dijet lidhen ngushtësisht vetëm me fusha të kufizuara, nuk ndihmon të kuptohen lidhjet dhe kushtëzimi i ndërsjellë i dukurive të realitetit dhe vetë bota si një sistem. Qasja ndërlëndore kërkon praktika që të përjetojnë dhe të eksplorojnë të gjitha lëndët në fushat e tyre ndërlidhëse e prerëse, për të kuptuar realitetin dhe modelet dinamike të jetës reale.

ELEMENTET KRYESORE TË KORNIZËS

Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshtit synon të ndihmojë çdo institucion të arsimit parashkollor publik dhe privat, që të përmirësojë shërbimin që ofron, mbështetur në standardet e cilësisë, në të gjitha dokumentet ligjore, si dhe në synimet e mirërritjes dhe të edukimit të fëmijëve të kësaj grupmoshe, të paraqitura në aktet ligjore dhe marrëveshjet ndërsektoriale, kombëtare dhe ndërkombëtare.

Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshtit përcakton pritshmërinë themelore për çdo kopsht që ushtron veprimtarinë në Republikën e Shqipërisë. Korniza është dokumenti referues për sistemin e sigurimit të cilësisë në arsimin parashkollor, duke standardizuar procesin e vlerësimit të brendshëm dhe të vlerësimit të jashtëm të kopshtit.

Ligji i arsimit parauniversitar në Republikën e Shqipërisë, përmban synimin e arsimit parashkollor për zhvillim shoqëror, intelektual e fizik, ushtrim të rregullave themelore të sjelljes e të higjienës, kultivim të vlerave, si dhe përgatitje për arsimin fillor të çdo fëmije. Realizimi i tyre është detyrë e të gjitha institucioneve arsimore parauniversitare dhe aktorëve të tjerë gjatë procesit të edukimit. Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshtit përcakton:

- ♦ fushat e cilësisë;
- ♦ treguesit e cilësisë;
- ♦ përshkruesit praktikë dhe
- ♦ nivelet e vlerësimit.

Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshtit është mjet i rëndësishëm, në funksion të përmbushjes së detyrave të institucioneve përgjegjëse për monitorimin dhe për vlerësimin e cilësisë së kopshtit.

Fushat e cilësisë

Korniza e vlerësimit të cilësisë së kopshtit ka përcaktuar **fushat e cilësisë**, të cilat lidhen drejtpërdrejt me shërbimin që ofrohet në kopsht dhe përcaktojnë performancën e tij në tërësi. Përcaktimi i fushave të cilësisë është bazuar në aktet ligjore, qëllimet e arsimit parauniversitar, dokumentet kurrikulare të arsimit parashkollor, përvojat kombëtare dhe qasjet ndërkombëtare. Për secilën fushë, janë përcaktuar treguesit e cilësisë dhe përshkruesit praktikë që detajojnë secilin prej tyre. Fushat e cilësisë janë:

1. Drejtimi dhe menaxhimi i kopshtit
2. Veprimtaria mësimore-edukative
3. Zhvillimi dhe mirëqenia e fëmijëve
4. Partneriteti kopsht-familje-komunitet.

Fusha 1. Drejtimi dhe menaxhimi i kopshtit

Ligji i arsimit parauniversitar kërkon nga drejtuesi, të udhëheqë veprimtarinë e institucionit arsimor, duke qenë përgjegjës për përmirësimin e cilësisë së shërbimit arsimor, për zbatimin dhe zhvillimin e kurrikulës, për menaxhimin e burimeve njerëzore dhe menaxhimin e burimeve financiare.

Drejtimi dhe menaxhimi janë dy aspekte të ndryshme, por të ndërlidhura të funksionimit të kopshtit. Në disa raste, termat "drejtim" dhe "menaxhim" përdoren si sinonime, por ata kanë dallime të rëndësishme. *Drejtimi* është më afatgjatë dhe përqendrohet në zhvillimin e strategjive afatgjata dhe në përmirësimin e performancës në të ardhmen e kopshtit, ndërsa *menaxhimi* është më shumë i lidhur me përmbushjen e detyrave të përditshme.

Drejtimi fokusohet më shumë në përcaktimin e vizionit dhe të strategjisë, ndaj drejtori i kopshtit ka rolin e udhëheqësit kryesor, i cili vendos përparësitë strategjike të kopshtit. Menaxhimi është më shumë i lidhur me organizimin dhe me zbatimin e veprimeve konkrete për të arritur qëllimet strategjike. Drejtori i kopshtit ka përgjegjësinë gjithashtu, për koordinimin e aktiviteteve operative dhe përdorimin e burimeve efikase për të arritur qëllimet e caktuara.

Drejtori i kopshtit ndihmon në përcaktimin e vizionit dhe të misionit dhe frymëzon të tjerët ta ndjekin në realizimin e tyre. Nga ana tjetër, menaxhimi ka të bëjë me organizimin e punës dhe menaxhimin e burimeve nga drejtori i kopshtit, për të arritur qëllimet e vendosura. Drejtori i kopshtit duhet të ketë aftësi drejtuese dhe menaxhuese, për të siguruar funksionim efikas dhe të suksesshëm të kopshtit.

Drejtimi është faktor i rëndësishëm ndikues në cilësinë e shërbimit që u ofrohet fëmijëve parashkollorë, në përmirësimin e praktikave të punës së përditshme, në politikat institucionale, në marrëdhëniet ndërinsticionale. Drejtuesi i institucionit arsimor parashkollor mbështet një praktikë etike, që zbatohet brenda kuadrit të planit të zhvillimit të kopshtit. Ai bashkëpunon me të gjitha palët e interesuara, për të ndikuar në krijimin e imazhit të institucionit, të vlerave individuale dhe kolektive, në filozofinë e të nxëniet të vazhdueshëm, në përmbushjen e pritshmërive dhe në mbështetjen e komunitetit.

Monitorimi dhe vlerësimi i drejtimit dhe i menaxhimit të një institucioni arsimor, lidhet me zbatimin e funksioneve administrative dhe pedagogjike. Përmbushja e këtyre funksioneve është kushti që një kopsht të ketë cilësi të lartë drejtimi dhe menaxhimi, e si rrjedhojë, cilësi të lartë në mirëqenien e përgjithshme të fëmijëve, në zhvillimin dhe në arritjet e tyre, dhe kjo, jo vetëm në vitet e kopshtit, por edhe më tej.

Drejtori i kopshtit ka përgjegjësi për krijimin e frymës së bashkëpunimit brenda institucionit, për rritjen profesionale, për mbështetjen e vazhdueshme, për qartësinë e politikave dhe të procedurave, për sistemin e vlerësimit, për proceset e vendimmarrjes, për vendosjen e qëllimeve të përbashkëta, për ndarjen e detyrave, për sistemimin e mjedisit fizik dhe për frymën inovative që ndihet në kopsht dhe në komunitet.

Për funksionet administrative monitorohen dhe vlerësohen *funksionet strategjike* (përcaktimi i misionit dhe i vizionit të qartë, për krijimin e një kulture pozitive, miqësore e gjithëpërfshirëse, *i drejtimit* nga duhet ecur dhe nga duhet punuar, *planifikimi* i mirëmenduar për përmirësimin e institucionit, *vendosja* e qëllimeve të qarta për një institucion me një të ardhme më të mirë, *bashkëpunimi* me komunitetin, me partnerët dhe me sistemin); *udhëheqja* e ndryshimeve që vijnë nga vendimmarrja; *burimet njerëzore*,

kultura e punës, *burimet financiare, bashkëpunimi* me komunitetin, me partnerët dhe me grupe të tjera interesi, me qëllim ofrimin e shërbimeve cilësore të dëshiruara nga prindërit, nga komuniteti dhe nga shoqëria, për të mirën e fëmijëve sot dhe për të ardhmen e shoqërisë nesër.

Për funksionet pedagogjike, monitorohen dhe vlerësohen aspektet që kanë të bëjnë me përmirësimin dhe me përditësimin e praktikave të mësimdhënies, me zbatimin e kurrikulës dhe me edukimin cilësor të fëmijëve.

Drejtimi dhe menaxhimi i duhur dhe i koordinuar, udhëheqin kopshtin në promovimin e zhvillimit profesional të mësuesve, përmes qasjeve të ndryshme, forcojnë komunikimin dhe mbështetjen reciproke ndërmjet anëtarëve të ekipit, si dhe identifikojnë nevojat e kopshtit nëpërmjet vetëvlerësimit, me synimin për të hartuar plane të përshtatshme zhvillimi drejt arsimit cilësor. Bashkëpunimi dhe lidhshipi i fortë janë thelbësorë, për të krijuar mjedis arsimor i cili ofron përvojë të pasur dhe cilësore për fëmijët.

Rezultatet cilësore për fëmijët dhe për familjet arrihen, kur shërbimi që ofrohet në kopsht, karakterizohet nga staf i përkushtuar dhe i kualifikuar, kur politikat dhe procedurat janë të mirëdokumentuara, kur çdo situatë rrisht dhe emergjence menaxhohet me efektivitet dhe kur mjedisi i të nxënësve është i shëndetshëm dhe i sigurt.

Fusha 2: Veprimtaria mësimore-edukative

Fëmijëria e hershme është një periudhë e rëndësishme në jetën e çdo fëmije. Rritja, zhvillimi dhe arritjet e fëmijëve jepen në dokumentin "Standardet e zhvillimit dhe të të nxënësve të fëmijëve 3-6 vjeç". Në treguesit e standardeve të fushave të zhvillimit, por njëherazi, edhe në rezultatet e të nxënësve të programeve për secilën grupmoshë, mbështetet plani i monitorimit dhe i vlerësimit të fëmijëve, për të kuptuar çfarë janë në gjendje të bëjnë, të thonë dhe të demonstrojnë ata, gjatë rritjes, zhvillimit dhe kalimit nga njëra grupmoshë në tjetrën.

Programi edukativ që zbatohet në kopsht, duhet të jetë me fëmijën në qendër, të nxisë dhe të maksimalizojë mundësitë e çdo fëmije për t'u zhvilluar e për të mësuar. Programi edukativ mbështetet në zbatimin e kurrikulës sipas një qasjeje të caktuar pedagogjike, por që në fokus ka ndërtimin e njohurive të reja nga vetë fëmijët, zhvillimin e aftësive dhe të shkathtësive, si dhe edukimin e vlerave dhe të qëndrimeve.

Çdo program edukativ synon zhvillimin dhe të nxënit e fëmijëve, praktika të suksesshme të mësimdhënies, si dhe një qasje planifikimi dhe vlerësimi, mbështetur në njohuritë, anët e forta, idetë, aftësitë dhe interesat individuale të çdo fëmije. Nëpërmjet programit edukativ, fëmijët zhvillojnë aftësitë për jetën, pasurojnë përvojën e tyre, fitojnë mundësi të reja dhe krijojnë marrëdhënie të shëndosha në kopsht, në familje dhe në komunitet.

Programi edukativ zhvillohet gjatë veprimtarisë mësimore-edukative dhe është i lidhur në mënyrë të drejtpërdrejtë me zbatimin e kurrikulës. Kurrikula e arsimit parashkollor është e ndërtuar në fusha të nxëni, të cilat sigurojnë baraspeshën ndërmjet njohurive, shkathtësive dhe qëndrimeve të secilës prej tyre, si dhe integrimin ndërlëndor. Mësuesit përdorin strategji që promovojnë pjesëmarrjen e fëmijëve, të kuptuarit e përgjegjësisë dhe të pasojave të saj, ndërtimin e pavarësisë, nismën, vetërregullimin, ndërtimin e marrëdhënieve pozitive dhe bashkëpunuese me të tjerët dhe aftësitë e larta të të menduarit dhe të zgjidhjes së problemit.

Programi edukativ që zbatohet në kopsht, ka në themel të mësuarit nëpërmjet lojës, duke synuar që çdo fëmijë të ketë mundësi të përparojë dhe të arrijë rezultatet e të nxënit, të parashikuara në dokumentet kurrikulare. Të mësuarit nëpërmjet lojës, i ndihmon fëmijët t'i japin kuptim botës që i rrethon, nëpërmjet ndërveprimit dhe marrëdhënieve që krijojnë me të tjerët. Gjatë lojës, fëmijët zbulojnë, krijojnë, eksperimentojnë, nxjerrin përfundime të thjeshta, improvizojnë, zhvillojnë fantazinë dhe rrisin kuriozitetin për të mësuar rreth gjithçkaje që kanë përreth. Në çdo lojë dhe veprimtari praktike, fëmijët shprehin individualitetin dhe personalitetin e tyre.

Zhvillimi dhe të nxënit vijnë si rezultat i arritjes së pjekurisë së fëmijës në një moshë të caktuar, me përvojën e fituar gjatë rritjes, edhe pse këto procese ecin paralelisht dhe ndikohen nga faktorë të ndryshëm ekonomikë, socialë e kulturorë. Fëmijët mësojnë në mënyra të ndryshme, por loja dhe eksplorimi mbeten veprimtaritë kryesore prej të cilave ata mësojnë. Kurrikula zyrtare që zbatohet në kopshtet publike, ka mbajtur parasysh, se zhvillimi i fëmijëve në një fushë, ndikon zhvillimin e tyre edhe në fushat të tjera; të gjithë fëmijët janë potencialisht të aftë për të arritur rezultate pozitive në zhvillimin e tyre; ata janë individë të cilët zhvillohen me ritme të ndryshme, mësojnë nëpërmjet ndërveprimit aktiv me mjedisin që i rrethon, mësojnë më mirë kur ndihen të mbrojtur dhe të sigurt. Mësuesit ndajnë me familjet programin edukativ që zbatohet në kopsht, si dhe informacione për zhvillimin dhe të nxënë të fëmijëve.

Veprimtaria mësimore-edukative në arsimin parashkollor, është e lidhur në mënyrë të drejtpërdrejtë me mësuesin, me formimin dhe me zhvillimin e tij të vazhdueshëm profesional. Mësuesit e kualifikuar dhe me përvojë, zhvillojnë marrëdhënie të ngrohta dhe respekti me fëmijët, krijojnë mjedise që i nxisin fëmijët të përfshihen dhe të mësojnë gjatë kohës që qëndrojnë aty. Marrëdhëniet bashkëpunuese dhe profesionale sjellin përmirësime të vazhdueshme, ndikojnë në përmirësimin e përvojave të të nxënit dhe të rezultateve të fëmijëve. Kur mësuesit punojnë gjithë vitin në kopsht dhe e shoqërojnë fëmijën nga njëri grup në tjetrin, ata kuptojnë interesat, anët e forta dhe fushat ku kanë nevojë për përmirësim. Gjithashtu, një staf i qëndrueshëm ka mundësinë e vijimësisë së aktiviteteve dhe pasurimin e përvojave të të nxënit.

Drejtuesi dhe stafi i kopshtit ndajnë përgjegjësitë për krijimin e një klime pozitive dhe kanë një kuptim të përbashkët për mirëqenien e fëmijëve. Rol të rëndësishëm ka psikologu/punonjësi social, i cili mbështet mësuesit dhe familjet në zgjidhjen e vështirësive apo të problemeve të ndryshme psikologjike. Psikologu/punonjësi social, nëpërmjet takimeve sensibilizuese dhe planeve edukative individuale, ndërhyt me strategjitë e duhura sipas rastit, për zgjidhjen e situatave të vështira, duke ndihmuar në mirërritjen e fëmijëve dhe integrimin e tyre në jetën e kopshtit.

Fusha 3: Zhvillimi dhe mirëqenia e fëmijëve

Fëmijët kanë të drejtë për kujdes dhe edukim cilësor, në një mjedis të sigurt për jetën dhe shëndetin e tyre. Të mësuarit për stilin e jetës së shëndetshme, ku përfshihet të ushqyerit e shëndetshëm, higjiena personale, aktiviteti fizik, marrëdhëniet emocionale dhe sociale, ndikon në krijimin e mirëqenies dhe të vetëbesimit të çdo fëmije. Kjo arrihet kur fëmijët shtojnë përgjegjësitë që i ndihmojnë të rriten dhe kur kryejnë të pavarur veprimet rutinë të higjienës personale. Me rritjen e fëmijës, rritet edhe pavarësia dhe kryerja e shumë veprimeve në mënyrë të pavarur. E duke u bërë më të pavarur, fëmijët marrin më shumë përgjegjësi për shëndetin, higjienën dhe kujdesin ndaj vetes, duke u ndërgjegjësuar për mirëqenien dhe sigurinë individuale.

Mirëqenia e fëmijëve në kopsht, varet nga siguri i harmonisë midis nevojave emocionale, fizike, sociale, akademike, mjedisore, shëndetësore e sanitare të çdo fëmije. Të ndjerët mirë në kopsht, varet si nga hapësirat e këndshme dhe të mirorganizuara, nga cilësia e mjeteve mësimore didaktike, ashtu edhe nga cilësia e marrëdhënieve ndërpersonale. Marrëdhënia i rritur-fëmijë dhe ndërmjet fëmijëve janë faktorët kryesorë që i japin kuptim mirëqenies së fëmijëve. Mirëqenia e fëmijëve rritet kur ata ndihen të respektuar. Diferencat, interesat, aftësitë, përvojat e kaluara dhe kompetenca e tyre, shihen si asete dhe jo si “probleme për t’u zgjidhur”. Mjedisi i kopshtit ofron mundësi për suksesin e çdo fëmije, pavarësisht formës, kohës, mënyrës së përfshirjes dhe pjesëmarrjes së fëmijës gjatë aktivitetit ditor. Mjedisi fizik luan rol të rëndësishëm në mirëqenien e fëmijëve, në krijimtarinë dhe në rritjen e pavarësisë së tyre, në ofrimin e mundësive të larmishme, që nxisin zhvillimin dhe të nxënë, në garantimin e sigurisë dhe në minimizimin e rasteve që i dëmtojnë fëmijët.

Hapësirat fizike, mjediset e brendshme dhe të jashtme, të veçanta apo të përbashkëta, ndikojnë në nivelin e përfshirjes së fëmijëve dhe në cilësinë e bashkëveprimit ndërmjet të rriturve dhe fëmijëve. Për zbatimin e kurrikulës dhe zhvillimin e veprimtarive, rol të rëndësishëm luajnë qendrat e aktivitetit, materialet, lodrat dhe mjetet didaktike të cilat janë në shërbim të fëmijëve dhe të përdorimit në çdo moment të aktivitetit ditor. Ato i nxisin fëmijët të eksplorojnë, të luajnë dhe të mësojnë.

Gjithashtu, larmia dhe natyra e aktiviteteve gjatë ditës, hapësira që çdo fëmijë ta shfrytëzojë kohën e lirë në funksion të interesave individualë, janë elemente të rëndësishme që ndikojnë në cilësinë e mësimdhënies me fëmijën në qendër.

Në kopsht, mjedisi i të nxënit është i organizuar në zona interesi të përcaktuara në mënyrë logjike, për të plotësuar nevojat e secilit fëmijë si individ dhe të grupeve të fëmijëve, në mbështetje të nxënies dhe të zhvillimit të tyre. Mësuesit integrojnë materiale të bollshme, të larmishme, të arritshme dhe të përshtatshme nga ana zhvillimore. Ky mjedis të nxëni i siguron çdo fëmije ndjenjën e përkatësisë dhe të rehatisë.

Përkujdesja, atmosfera e ngrohtë, mbështetja dhe nxitja e vazhdueshme e fëmijëve, rutinat dhe procedurat, promovojnë në mënyrë të vazhdueshme sigurinë fizike, sociale dhe emocionale të fëmijëve, së bashku me të nxënë të zhvillimin e tyre. Fëmijët marrin pjesë në mënyrë aktive në zgjedhjen dhe në organizimin e veprimtarive, duke u nxitur që të jenë të sigurt dhe të pavarur në menaxhimin e nevojave të tyre për vetëshërbim dhe vetëkujdesje.

Monitorimi dhe vlerësimi i zhvillimit dhe i të nxënit, përqendrohet në praktikën e drejtpërdrejtë të punës së mësuesve me fëmijët, në natyrën dhe larminë e aktiviteteve që mundësojnë gjithëpërfshirjen, në kohën që i jepet çdo fëmije, për t'i kryer gjërat sipas ritmit individual, si dhe respektimin e zbatimit të parimeve, të strategjive dhe të instrumenteve matëse të dhënë në Kornizën e vlerësimit të fëmijëve në arsimin parashkollor.

Atmosfera dhe klima në klasë, tregon për cilësinë e ndërveprimit dhe të marrëdhënieve të fëmijëve me njëri-tjetrin. Pritshmëria e mësuesve ndaj fëmijëve, duhet të jetë e lidhur me atë që realisht fëmijët mund të arrijnë në nivelin aktual të zhvillimit. Gjithashtu, pjesë e këtij procesi është edhe mënyra se si fëmijëve u krijohen kushte e mundësi për zhvillimin e kuriozitetit, të interesit, të iniciativës, të këmbënguljes, të kreativitetit dhe të imagjinatës, reflektimit dhe interpretimit të asaj që ndodh përreth.

Mësuesit zhvillojnë marrëdhënie të ngrohta, respekti, të ndërsjella dhe besimi me fëmijët, të cilat nxisin mirëqenien e tyre, vetëvlerësimin, sigurinë dhe të shkuarit mirë. Fëmijët kanë nevojë të ndërveprojnë me të tjerët, për të zhvilluar identitetin dhe aftësitë sociale dhe emocionale. Shoqërizimi me të tjerët, menaxhimi i ndjenjave dhe i emocioneve, i sjelljeve dhe i përgjegjësive është një proces kompleks. Marrëdhëniet me mësuesit i ndihmojnë fëmijët të krijojnë besim në aftësitë e tyre, të shprehin veten, të punojnë me njëri-tjetrin, pavarësisht ndryshimeve me të tjerët, të përjetojnë përvoja të reja dhe të përlllogarisin risqe/gabime/pasoja.

Mësuesit përkushtohen në ndërveprime reciproke, të qëllimta, në mënyrë miqësore dhe të respektueshme, duke mbështetur zhvillimin dhe ndërtimin e identitetit, individualitetit dhe dijeve të secilit prej tyre.

Kopshti vlerëson diversitetin dhe sfidon diskriminimin. Kopshti kupton dhe vlerëson moshën, aftësinë e kufizuar, ndryshimin e gjinisë, racën, fenë ose besimin, ku asnjë nga këto nuk bëhet pengesë për pjesëmarrjen e fëmijëve në veprimtarinë mësimore-edukative.

Fusha 4: Partneriteti kopsht-familje-komunitet

Partneriteti kopsht-familje-komunitet është thelbësor për suksesin e fëmijëve. Kopshti duhet të formësojë misionin edukativ në një dialog konstruktiv me familjet dhe me komunitetin dhe t'i inkurajojë ata të ushtrojnë të drejtën e tyre, për të marrë pjesë në zhvillimin dhe në përmirësimin e cilësisë së kopshtit dhe të përparimit të fëmijëve.

Bashkëpunimi i ndërsjellë kontribuon në ndërtimin e një komuniteti të fortë dhe gjithëpërfshirës brenda kopshtit. Partneriteti funksionon, kur kopshti angazhohet fort në vlerësimin e diversitetit, në praktikat gjithëpërfshirëse dhe në lidhjen e ngushtë me familjet dhe me komunitetin, për të rritur suksesin në edukimin dhe në zhvillimin e fëmijëve.

Bashkëpunimi me familjet dhe me komunitetin ndihmon kopshtin të ndërtojë marrëdhënie midis fëmijëve, familjeve të tyre dhe komunitetit ku ata banojnë, dhe inkurajon çdo fëmijë të zhvillojë identitetin brenda kontekstit të komunitetit të tij.

Kopshti funksion si qendër komunitare, ku stafi i kopshtit, prindërit dhe anëtarët e tjerë të komunitetit angazhohen në veprimtari të përbashkëta.

Kopshti mbështet diversitetin e familjeve, në një mjedis gjithëpërfshirës dhe mikpritës. Misioni prindëror dhe edukativ duhet të lidhen në mënyrë kuptimplotë me njëri-tjetrin. Kjo arrihet me pjesëmarrjen e prindërve në veprimtarinë edukative-mësimore të kopshtit dhe me të drejtat përkatëse të pjesëmarrjes. Kopshti ndërthur punën e tij me kërkesat dhe pritshmërinë e prindërve dhe inkurajon prindërit të pranojnë dhe të përfshihen në të gjitha proceset që lidhen me jetën e kopshtit.

Stafi i kopshtit nxit marrëdhënie pozitive me të gjithë aktorët e kopshtit, për të krijuar mjedis ndërkulturor, duke ndarë kështu të njëjtën filozofi mbi gjithëpërfshirjen. Fëmijët i përkasin një kulture, e cila nuk ndikohet vetëm nga praktikat tradicionale, trashëgimia, por edhe nga përbërja, përvoja, vlerat dhe besimet e familjeve dhe të komuniteteve individuale. Kur kopshti komunikon me familjet për të mësuar rreth preferencave, përvojave dhe rutinave të fëmijës së tyre dhe respekton kulturat, gjuhët, vlerat, besimet e familjeve, është në gjendje të mbështesë më mirë edukimin dhe mirëqenien e secilit fëmijë.

Komunikimi i duhur ndërmjet kopshtit dhe familjeve, i ndihmon prindërit të ndihen të lidhur me përvojat e fëmijëve në kopsht dhe të rrisin besimin te shërbimi që u ofrohet.

Kopshti mbështet familjet në rolin e tyre prindëror, duke u bërë burim i besueshëm informacioni praktik, rreth burimeve dhe shërbimeve brenda komunitetit lokal, duke i ndihmuar familjet të kuptojnë cilat janë praktikat më cilësore. Kopshti dhe familjet ndajnë informacione për përparimin, për marrëdhëniet, për interesat, për pikat e forta dhe për përvojat e fëmijëve gjatë veprimtarisë së kopshtit dhe brenda familjes së tyre. Kopshti përfshin familjet të kontribuojnë në planet zhvillimore, planin e përmirësimit, zbatimin e kurrikulës, organizmat e kopshtit, me qëllim rritjen e mirëqenies së fëmijëve të tyre.

Bashkëpunimi dhe partneriteti në kopsht, nxitin një lidhje të fortë mes të gjithë palëve të interesuara, duke krijuar një mjedis mbështetës dhe frymëzues, për rritjen dhe për zhvillimin e fëmijës.

Një kopsht i përkushtuar ndaj bashkëpunimit, krijon mjedis të përshtatshëm për mësimin dhe ndihmon në formimin e fëmijëve të ditur, të shëndetshëm emocionalisht dhe të përgatitur për sfidat e së ardhmes.

Me *komunitet* kuptojmë vendin ku rritet dhe jeton fëmija. Komuniteti ka ndikimin e vet në zhvillimin e fëmijës dhe luan rol të rëndësishëm në plotësimin e nevojave të tij. Kopshti bashkëpunon efektivisht në jetën e komunitetit dhe punon me të, duke marrë pjesë në ngjarje e veprimtari që organizohen brenda dhe jashtë tij.

Treguesit e cilësisë

Për secilën fushë cilësie, janë përcaktuar **treguesit e cilësisë**, të cilët ndihmojnë për të konstatuar nivelin e cilësisë së kopshtit në raport me pritshmëritë. Treguesit e cilësisë janë sasiore dhe cilësore, që përdoren për të monitoruar dhe për të vlerësuar cilësinë e shërbimit që ofrohet nga kopshtet publike dhe private. Treguesit lidhen me:

- cilësinë e zbatimit të akteve ligjore dhe nënligjore,
- cilësinë e hartimit të dokumenteve nga ana e drejtuesit dhe të stafit pedagogjik të kopshtit,
- cilësinë e funksionimit të organizmave, të komisioneve dhe të marrëdhënieve me palët e tjera,
- cilësinë e planifikimit dhe të zbatimit të mësimdhënies me fëmijën në qendër,
- cilësinë e zhvillimit dhe të mirëqenies së fëmijëve,
- cilësinë e partneritetit kopsht-familje-komunitet.

Në bazë të të dhënave të grumbulluara, të dokumenteve të shqyrtuara, të pyetësorëve dhe të anketave të zhvilluara me grupe të ndryshme interesi, të varura nga natyra e treguesve, për çdo kopsht sigurohet informacioni:

- për arritjet dhe për meritat e kopshtit,
- për natyrën e problematikave të kopshtit,
- për faktorët ndikues në cilësinë e kopshtit,
- për drejtimet e përmirësimit të drejtimit dhe të veprimtarisë së kopshtit.

Treguesit e cilësisë për fushën "Drejtimi dhe menaxhimi i kopshtit"

- 1.1. Kopshti ka hartuar planin afatmesëm sipas rubrikave dhe procedurave zyrtare.
- 1.2. Kopshti ka hartuar planin vjetor sipas kërkesave, rubrikave dhe procedurave zyrtare.
- 1.3. Drejtori i kopshtit vlerëson performancën e mësuesit, mbështetur në standardet profesionale të mësuesit të arsimit parashkollor.
- 1.4. Drejtori i kopshtit kryen vlerësimin e brendshëm të kopshtit sipas udhëzimeve zyrtare, me qëllim përmirësimin e punës në institucionin që drejton.
- 1.5. Plani i zhvillimit profesional është hartuar në përputhje me nevojat profesionale të stafit, me vlerësimin e brendshëm dhe me prioritetet kombëtare.
- 1.6. Rregullorja e brendshme, sipas së cilës funksionon kopshti, është hartuar në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore.
- 1.7. Organizmat e kopshtit janë ngritur dhe funksionojnë sipas udhëzimeve zyrtare.
- 1.8. Drejtori i kopshtit menaxhon në mënyrë efektive burimet njerëzore.
- 1.9. Kopshti menaxhon në mënyrë efektive dhe transparente burimet financiare, duke plotësuar nevojat institucionale.
- 1.10. Drejtori administron dokumentacionin shkollor në ruajtje të përhershme dhe të përkohshme, si dhe bazën materiale sipas akteve ligjore në fuqi.

Treguesit e cilësisë për fushën "Veprimtaria mësimore-edukative"

- 2.1. Plani mësimor (vjetor, i periudhave dhe mujor) është mbështetur në dokumentet e kurrikulës me kompetenca.
- 2.2. Plani ditor është hartuar sipas udhëzimeve zyrtare dhe në interes të plotë të zhvillimit dhe të të nxënit të fëmijëve të grupit.
- 2.3. Mjedisi i të nxënit (mjedisi fizik, procedurat rutinë dhe atmosfera emocionale) janë në funksion të zhvillimit të përgjithshëm të fëmijëve parashkollorë.
- 2.4. Mësuesi përdor metodat e mësimdhënies me fëmijën në qendër dhe mjetet digjitale gjatë veprimtarisë ditore.
- 2.5. Marrëdhënia dhe ndërveprimi mësues-fëmijë është etik dhe në shërbim të zhvillimit tërësor (holistik) të fëmijëve parashkollorë.

2.6. Mësuesi vlerëson zhvillimin dhe të nxënët e fëmijëve të grupit sipas kërkesave të dokumenteve zyrtare.

Treguesit e cilësisë për fushën "Zhvillimi dhe mirëqenia e fëmijëve"

3.1. Kopshti siguron zhvillimin e përgjithshëm (fizik, emocional, intelektual dhe gjuhësor) të fëmijës, duke garantuar mirërritjen dhe edukimin e tyre cilësor.

3.2. Kopshti mbështet fëmijët me nevoja të veçanta.

3.3. Kopshti kujdeset për shëndetin e fëmijës dhe kushtet higjienike në çdo mjedis, të brendshëm dhe të jashtëm.

3.4. Kopshti është një vend i sigurt për fëmijët.

3.5. Kopshti kujdeset për mirëqenien e përgjithshme të fëmijës.

Treguesit e cilësisë për fushën "Partneriteti kopsht-familje-komunitet"

4.1. Kopshti ofron një mjedis të aksesueshëm dhe mikpritës për familjet dhe komunitetin.

4.2. Kopshti vlerëson diversitetin e familjeve dhe të komunitetit si një vlerë të shtuar.

4.3. Kopshti informon prindërit për legjislacionin në fuqi, për kurrikulën, për mësimdhënien dhe për vlerësimin e fëmijëve.

4.4. Kopshti përfshin familjet dhe komunitetin në vendimmarrje.

Përshkruesit praktikë

Për çdo tregues janë përcaktuar **përshkruesit praktikë**. Nëpërmjet tyre mblidhet informacioni dhe të dhënat në kopsht dhe vlerësohet cilësia e hartimit ose e zbatimit të treguesve të cilësisë.

Fusha "Drejtimi dhe menaxhimi i kopshtit"

TREGUESI I CILËSISË 1.1: Kopshti ka hartuar planin afatmesëm sipas rubrikave dhe procedurave zyrtare.

- 1.1.1. Drejtori i kopshtit, në fillim të vitit shkollor, ka ngritur grupin qendror të punës për hartimin e planit afatmesëm.
- 1.1.2. Plani afatmesëm është diskutuar me Këshillin e mësuesve, me Këshillin e prindërve, me Bordin e kopshtit dhe me përfaqësues të tjerë të komunitetit, duke marrë në konsideratë sugjerimet dhe rekomandimet e dhëna prej tyre.
- 1.1.3. Plani afatmesëm është hartuar sipas formatit zyrtar dhe përmban të gjitha rubrikat e përcaktuara.
- 1.1.4. Misioni i planit afatmesëm përmbledh detyrimin ose përgjegjësitë kryesore që ka kopshti gjatë katër viteve.
- 1.1.5. Vizioni i kopshtit është i formuluar qartë dhe përmbledh aspiratën e komunitetit dhe të punonjësve arsimorë për cilësinë e shërbimit arsimor.
- 1.1.6. Analiza e gjendjes në planin afatmesëm përmban të gjithë treguesit sipas udhëzimit zyrtar, ku për secilin tregues janë përcaktuar anët e tij të forta dhe të dobëta.
- 1.1.7. Në planin afatmesëm janë përcaktuar përparësitë mbi drejtimet kryesore të përmirësimit të kopshtit, veprimtaritë për realizimin e tyre, produkti/treguesit e arritjeve dhe buxhetet përkatëse.
- 1.1.8. Përparësitë e planit afatmesëm janë të njohura nga mësuesit dhe personat që ushtrojnë përgjegjësitë prindërore, si dhe janë të shpallura në një mjedis të dukshëm të kopshtit.
- 1.1.9. Drejtori i kopshtit ka miratuar planin afatmesëm në ZVAP dhe ka vënë në dijeni Njësinë e Qeverisjes Vendore, duke zbatuar procedurat dhe afatet përkatëse.
- 1.1.10. Drejtori i kopshtit ka ngritur një grup të posaçëm pune me tre anëtarë, për të vëzhguar zbatimin e planit afatmesëm, sipas një plani monitorimi.
- 1.1.11. Grupi mbikëqyrës i ka raportuar me shkrim çdo 6 muaj drejtorit, lidhur me ecurinë e zbatimit të planit afatmesëm.

1.1.12. Drejtori i kopshtit i ka raportuar një herë në vit Bordit të kopshtit, për zbatimin e planit afatmesëm.

1.1.13. Drejtori ka informuar në vijimësi familjet, komunitetin për ecurinë e realizimit të përparësive dhe të objektivave të kopshtit.

TREGUESI I CILËSISË 1.2: Kopshti ka hartuar planin vjetor sipas kërkesave, rubrikave dhe procedurave zyrtare.

1.2.1. Drejtori i kopshtit ka ngritur grupet e punës brenda afateve zyrtare, për hartimin e planit vjetor, me përfshirjen e të gjithë aktorëve të kopshtit, duke përcaktuar rolet dhe përgjegjësitë e secilit.

1.2.2. Plani vjetor i kopshtit është hartuar sipas formatit zyrtar.

1.2.3. Analiza e gjendjes në planin vjetor, përmban të gjithë treguesit sipas udhëzimit zyrtar, ku për secilin tregues janë përcaktuar një deri dy anë të forta dhe të dobëta.

1.2.4. Plani vjetor është mbështetur në planin afatmesëm, planin e përmirësimit, analizën e gjendjes, si dhe sugjerimet e familjeve, të mësuesve dhe të grupeve të tjera të interesit.

1.2.5. Synimi i planit vjetor përshkruan një përparësi të kopshtit për t'u realizuar gjatë atij viti mësimor, i cili është zbërthyer në objektiva të formuluar sipas kriterëve të përcaktuar.

1.2.6. Objektivi (objektivat) i planit vjetor tregon nivelin e arritjes së synimit gjatë vitit shkollor, është formuluar sipas kriterëve dhe është shpallur në mjediset e kopshtit.

1.2.7. Në planin vjetor janë përcaktuar veprimtaritë për realizimin e secilit objektivi, me afate kohore dhe persona përgjegjës, si dhe ata që vëzhgojnë zbatimin e planit vjetor.

1.2.8. Drejtori i kopshtit, në bashkëpunim me grupet e punës, ka vëzhguar rregullisht realizimin e veprimtarive të parashikuara dhe ka vlerësuar ecurinë e arritjes së objektivit (objektivave).

1.2.9. Drejtori i kopshtit ka zbatuar procedurat përkatëse për miratimin e planit vjetor pranë ZVAP-së dhe ka vënë në dijeni Njësinë e Qeverisjes Vendore.

1.2.10. Drejtori i kopshtit, në bashkëpunim me grupin e punës të përbërë nga mësues dhe përfaqësues nga Këshilli i prindërve, ka hartuar raportin vjetor sipas formatit përkatës, bazuar në planin vjetor të kopshtit.

1.2.11. Raporti vjetor është dërguar në ZVAP dhe në Njësinë e Qeverisjes Vendore, pas shqyrtimit nga Këshilli i mësuesve, Bordi i kopshtit dhe Këshilli i prindërve të institucionit.

TREGUESI I CILËSISË 1.3: Drejtori i kopshtit vlerëson performancën e mësuesit, mbështetur në standardet profesionale të mësuesit të arsimit parashkollor.

1.3.1. Drejtori i kopshtit harton planet vjetore/mujore/javore për vlerësimin e veprimtarisë mësimore.

1.3.2. Drejtori i kopshtit realizon ngarkesën për procesin e vlerësimit, duke përdorur formate standarde për vlerësimin e cilësisë.

1.3.3. Drejtori i kopshtit vëzhgon veprimtari të ndryshme ditore, mbledhje dhe takime të mësuesve me personat që ushtrojnë përgjegjësinë prindërore të fëmijëve, veprimtari edukative etj.

1.3.4. Drejtori i kopshtit zhvillon pyetësorë me mësues/prindër, për të vlerësuar aspekte të ndryshme të veprimtarisë mësimore-edukative.

1.3.5. Drejtori i kopshtit analizon në vijimësi procesin e mësimdhënies dhe të të nxënit.

1.3.6. Drejtori i kopshtit harton raporte vlerësimi me rekomandime e sugjerime, për përmirësimin e cilësisë së veprimtarisë mësimore-edukative.

1.3.7. Drejtori i kopshtit nxit teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit, për të rritur efektivitetin e të nxënit të fëmijët.

1.3.8. Drejtori i kopshtit kryen vlerësimin e mësuesve, bazuar në “Standardet profesionale të formimit të përgjithshëm të mësuesve të arsimit parashkollor” dhe kritere të tjera zyrtare.

1.3.9. Drejtori i kopshtit diskuton vlerësimin e punës me secilin mësues, duke analizuar pikat e forta dhe mangësitë, për përmirësimin e punës dhe rritjen e cilësisë.

TREGUESI I CILËSISË 1.4: Kopshti kryen vlerësimin e brendshëm të kopshtit sipas udhëzimeve zyrtare, me qëllim përmirësimin e punës në institucionin që drejton.

- 1.4.1. Kopshti realizon çdo vit vlerësimin e brendshëm, në të cilin përfshin të gjithë punonjësit arsimorë të kopshtit.
- 1.4.2. Kopshti realizon vlerësimin e brendshëm, në nivel individual dhe në nivel organizmash.
- 1.4.3. Vlerësimi i brendshëm mbulon tregues nga të gjitha fushat e cilësisë.
- 1.4.4. Drejtori i kopshtit, mësuesit dhe organizmat kryejnë vetëvlerësimin, duke përdorur metoda dhe instrumente të përzgjedhura nga Këshilli i mësuesve.
- 1.4.5. Vlerësimi i brendshëm është realizuar nga një grup qendror, që kryesohet nga drejtori i kopshtit.
- 1.4.6. Vlerësimi i brendshëm është realizuar sipas etapave të përcaktuara në udhëzuesin metodologjik për vlerësimin e brendshëm dhe të jashtëm.
- 1.4.7. Grupi qendror ka analizuar të dhënat e mbledhura të kopshtit (vetëvlerësimet individuale dhe vetëvlerësimet në nivel organizmash) për procesin e vlerësimit të brendshëm të kopshtit.
- 1.4.8. Grupi qendror ka hartuar raportin e vlerësimit të brendshëm, në të cilin janë përcaktuar anët e forta dhe anët që kanë nevojë për përmirësim.
- 1.4.9. Grupi qendror ka hartuar planin e përmirësimit, duke përshkruar veprimtaritë me afatet kohore dhe personat përgjegjës.
- 1.4.10. Plani i përmirësimit përmban veprimtaritë me afatet kohore dhe personat përgjegjës.
- 1.4.11. Drejtori i kopshtit monitoron në vijimësi zbatimin e planit të përmirësimit.
- 1.4.12. Drejtori i kopshtit mbështet gjithë procesin e vlerësimit të brendshëm, pa ndikuar në rezultat.
- 1.4.13. Kopshti informon nëpërmjet mjeteve të informacionit në dispozicion, procesin e përmirësimit dhe rezultatet e arritura për të gjitha palët e interesuara.

TREGUESI I CILËSISË 1.5: Plani i zhvillimit profesional është hartuar në përputhje me nevojat profesionale të stafit, me vlerësimin e brendshëm dhe me prioritetet kombëtare.

- 1.5.1. Drejtori i kopshtit ka hartuar planin për zhvillimin e brendshëm profesional, bazuar në nevojat reale të stafit për trajnim, si dhe në studime dhe kërkime lokale, kombëtare dhe ndërkombëtare.
- 1.5.2. Plani i zhvillimit të brendshëm profesional i kopshtit përmban tema që kanë të bëjnë me përmirësimin e cilësisë së planeve mësimore, gjithëpërfshirjen, mjedisin dhe të aspekteve e të praktikave të përditshme profesionale, përvoja të suksesshme të kolegëve, si dhe çështje/probleme/tema të dobishme për zhvillimin profesional.
- 1.5.3. Drejtori i kopshtit merr pjesë në procesin e zhvillimit profesional në nivel institucioni, duke ndarë risitë dhe praktikat e frytshme.
- 1.5.4. Drejtori i kopshtit siguron programe trajnimi për stafin, në bashkëpunim me ZVAP-në, Njësinë e Qeverisjes Vendore, të lidhura me fushën e tyre të përgjegjësisë, por edhe me donatorë të arsimit, universitetet ose OJF-të e akredituara, ekspertë në fushën e arsimit etj.
- 1.5.5. Drejtori i kopshtit organizon takime për përhapjen e përvojave të mësuesve që kanë marrë pjesë në trajnime të ndryshme, si dhe për të ndihmuar profesionalisht mësuesit më të rinj.
- 1.5.6. Stafi i kopshtit ndihmon stafin e ri të krijojë ndjenjën e përkatësisë në ekip dhe në kopsht.
- 1.5.7. Kopshti bashkëpunon me kopshte të tjera për të shkëmbyer praktikat më të mira.
- 1.5.8. Drejtori i kopshtit dhe stafi i tij marrin pjesë në rrjetet profesionale, duke përhapur përvojën dhe risitë me kolegët.

TREGUESI I CILËSISË 1.6: Rregullorja e brendshme, sipas së cilës funksionon kopshti, është hartuar në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore.

- 1.6.1. Drejtori i kopshtit ka ngritur grupin e punës për hartimin e Rregullores së brendshme, me mësues, me prindër dhe me përfaqësues të tjerë të komunitetit.
- 1.6.2. Rregullorja e brendshme përmban të gjitha rubrikat e parashikuara në udhëzimet zyrtare.
- 1.6.3. Drejtori i kopshtit ka paraqitur për shqyrtim Rregulloren e brendshme te bordi i kopshtit.
- 1.6.4. Drejtori i kopshtit ka informuar familjet dhe palët e interesuara për Rregulloren e brendshme.
- 1.6.5. Drejtori i kopshtit ka kryer procedurat sipas udhëzimit zyrtar, për miratimin e Rregullores së brendshme.
- 1.6.6. Drejtori monitoron në vijimësi zbatimin e Rregullores së brendshme.

TREGUESI I CILËSISË 1.7: Organizmat e kopshtit janë ngritur dhe funksionojnë sipas udhëzimeve zyrtare.

- 1.7.1. Drejtori ka ngritur organizmat e kopshtit sipas procedurave të parashikuara në udhëzimet zyrtare.
- 1.7.2. Prindërit, mësuesit e aktorët e tjerë janë të përfshirë me përfaqësi në organizmat e kopshtit.
- 1.7.3. Organizmat e kopshtit kanë hartuar rregulloret për funksionimin e tyre, si dhe planet e punës.
- 1.7.4. Organizmat e kopshtit realizojnë detyrat dhe përgjegjësitë e tyre sipas udhëzimeve zyrtare.
- 1.7.5. Drejtori i kopshtit u siguron organizmave të kopshtit mjedise dhe kushte për zhvillimin e takimeve dhe për dokumentacionin e tyre.
- 1.7.6. Drejtori i kopshtit organizon mbledhje të përbashkëta të Këshillit të mësuesve me organizmat e kopshtit.

1.7.7. Drejtori i kopshtit zhvillon një herë në 3 muaj takime me Këshillin e prindërve dhe me Bordin e kopshtit.

1.7.8. Drejtori i kopshtit informon në vijimësi organizmat e kopshtit për bazën ligjore që kanë të bëjnë me veprimtarinë e kopshtit dhe për rezultatet e raporteve të ndryshme të vlerësimit të cilësisë së shërbimit arsimor të kopshtit.

TREGUESI I CILËSISË 1.8: Drejtori i kopshtit menaxhon në mënyrë efektive burimet njerëzore.

1.8.1. Drejtori i kopshtit në bashkëpunim me ZVAP-në dhe Njësinë e Qeverisjes Vendore, ka evidentuar nevojat reale për stafin mësimor dhe jomësimor.

1.8.2. Drejtori i kopshtit ka ndarë detyrat dhe përgjegjësitë e stafit të kopshtit, sipas nevojave të kopshtit dhe aftësive e përvojave profesionale të stafit.

1.8.3. Drejtori i kopshtit ka kryer regjistrimin e fëmijëve sipas udhëzimeve zyrtare.

1.8.4. Drejtori i kopshtit ka formuar grupet sipas grupmoshave, në përputhje me udhëzimet zyrtare.

1.8.5. Drejtori i kopshtit ka hartuar kalendarin javor të punës së mësuesve.

1.8.6. Kopshti zbaton rregulla të qarta për shoqërimin e fëmijëve deri në grup (klasë) nga prindërit.

1.8.7. Drejtori i kopshtit disponon dosjet e plotësuara me dokumentacionin përkatës për të gjithë mësuesit.

TREGUESI I CILËSISË 1.9: Kopshti menaxhon në mënyrë efektive dhe transparente burimet financiare, duke plotësuar nevojat institucionale.

1.9.1. Kopshti siguron të ardhura financiare dhe mbështetje materiale nga dhurues ose donatorë, si dhe të ardhura nga shërbime për të tretët sipas legjislacionit në fuqi.

1.9.2. Kopshti përdor të ardhurat e tij në mënyrë efektive, në funksion të arritjeve të fëmijëve.

1.9.3. Drejtori i kopshtit monitoron në vijimësi përdorimin e të ardhurave, për përdorimin e tyre në kohë dhe me fleksibilitet.

1.9.4. Materialet që janë blerë me të ardhurat nga donacionet janë përfshirë në librin e inventarit të kopshtit.

1.9.5. Kopshti bën transparencë financiare për të vënë në dijeni prindërit dhe donatorët e ndryshëm për shpenzimin e të ardhurave të grumbulluara.

TREGUESI I CILËSISË 1.10: Drejtori administron dokumentacionin shkollor në ruajtje të përhershme dhe të përkohshme, si dhe bazën materiale sipas akteve ligjore në fuqi.

1.10.1. Kopshti disponon të gjithë dokumentacionin shkollor në ruajtje të përhershme dhe të përkohshme.

1.10.2. Kopshti administron regjistrat e grupeve sipas udhëzimeve zyrtare.

1.10.3. Kopshti ruan përgjithmonë në arkiv të gjitha dokumentet e përcaktuara në udhëzimet zyrtare, sipas afateve të përcaktuara.

1.10.4. Kopshti ka të ruajtur në një vend të posaçëm *trofetë* që ka fituar në veprimtari të ndryshme, si: dekorata, certifikata, flamuj, kupa etj.

1.10.5. Drejtori ka ngritur komisionet për administrimin e inventarit sipas udhëzimeve zyrtare.

1.10.6. Komisionet realizojnë çdo vit inventarin e kopshtit.

Fusha "Veprimtaria mësimore-edukative"

TREGUESI I CILËSISË 2.1: Plani mësimor (vjetor, i periudhave dhe mujor) është mbështetur në dokumentet e kurrikulës me kompetenca.

- 2.1.1. Mësuesi është mbështetur në të gjitha dokumentet kurrikulare të arsimit parashkollor për hartimin e planit vjetor, të periudhave dhe të planeve mujore.
- 2.1.2. Mësuesi, pesë ditë pune para fillimit të vitit shkollor, ka dorëzuar te drejtori planin mësimor vjetor dhe planin mësimor të periudhës së parë.
- 2.1.3. Mësuesi, në varësi të rrethana të krijuara, ka bërë gjatë vitit shkollor ndryshime në planin vjetor.
- 2.1.4. Plani vjetor është i organizuar në tri periudha: *Shtator-Dhjetor, Janar-Mars dhe Prill-Qershor*.
- 2.1.5. Plani i periudhës dhe mujor është hartuar sipas udhëzimeve zyrtare.
- 2.1.6. Plani mujor dhe javor i mësuesit përfshin konceptet kryesore nga programet lëndore të arsimit parashkollor.
- 2.1.7. Rezultatet e të nxënit të çdo lënde janë të shkrira me treguesit e arritjeve të standardeve të zhvillimit dhe me rezultatet e të nxënit të programeve lëndore.
- 2.1.8. Planifikimi vjetor, i periudhës/ave dhe i muajit/ve është në përshtatje me zhvillimin moshor, psikologjik, interesat dhe nevojat e fëmijëve.
- 2.1.9. Mësuesi ka reflektuar në planin vjetor, të periudhave dhe të planeve mujore, idetë dhe sugjerimet e prindërve të grupit.

TREGUESI I CILËSISË 2.2: Plani ditor është hartuar sipas udhëzimeve zyrtare dhe në interes të plotë të zhvillimit dhe të të nxënit të fëmijëve të grupit.

- 2.2.1. Mësuesi ka hartuar rregullisht planin ditor (ditarin) për çdo temë ditore.
- 2.2.2. Mësuesi e ruan ditarin për një vit shkollor.
- 2.2.3. Plani ditor është hartuar sipas udhëzimeve të dhëna në udhëzuesin metodologjik të vlerësimit të brendshëm dhe të jashtëm të kopshtit.

- 2.2.4. Planifikimi ditor përmban veprimtari që lidhen me zhvillimin gjuhësor, njohës, fizik dhe emocional të fëmijës.
- 2.2.5. Veprimtaritë e planifikuara nga mësuesi në planin ditor përmbushin rezultatet e të nxënit.
- 2.2.6. Në planin ditor mësuesi ka lënë hapësirë për veprimtari të iniciuara nga vetë fëmijët.
- 2.2.7. Mësuesi zbaton veprimtari individuale të vëzhgueshme, duke dalluar shenjat e dukshme të lodhjes, të mungesës së interesit, zbehje, gogësima, shtriqje etj.
- 2.2.8. Plani ditor përmban veprimtari të alternuara.
- 2.2.9. Veprimtaritë ditore janë parashikuar të realizohen nga çdo fëmijë i grupit, përfshirë këtu edhe fëmijët me aftësi të kufizuara.
- 2.2.10. Mësuesi i ka siguruar materialet, mjetet, botimet ndihmëse që ka parashikuar në planifikimin ditor.
- 2.2.11. Fëmijët me aftësi të kufizuara punojnë sipas planit PEI.

TREGUESI I CILËSISË 2.3: Mjedisi i të nxënit (mjedisi fizik, procedurat rutinë dhe atmosfera emocionale) janë në funksion të zhvillimit të përgjithshëm të fëmijëve parashkollorë.

- 2.3.1. Mësuesi krijon një mjedis ku fëmijët vëzhgojnë, eksperimentojnë, provojnë dhe ndajnë përvoja me fëmijët e tjerë.
- 2.3.2. Fëmijët janë të qetë dhe sillen në mënyrë qytetare në çdo mjedis të kopshtit.
- 2.3.3. Kopshti ka siguruar materiale të larmishme, sfiduese, interesante në një mjedis të pastër dhe lehtësisht të përdorshëm nga fëmijët.
- 2.3.4. Mësuesi ka mbajtur parasysh gjatësinë e fëmijëve për t'i vendosur mjetet dhe materialet në lartësi të përshtatshme.
- 2.3.5. Fëmijët bëjnë zgjedhjet që u pëlqejnë nga alternativat që u ofrohen.
- 2.3.6. Në çdo mjedis të kopshtit dhe të klasave janë të ekspozuara në vende të dukshme, punët individuale të fëmijëve dhe punimet e përgatitura në grup.

- 2.3.7. Mësuesi zbaton çdo ditë veprimtaritë rutinë.
- 2.3.8. Mjedisi fizik i klasës u krijon mundësi fëmijëve të lëvizin lirshëm, pa shqetësuar njëri-tjetrin.
- 2.3.9. Mjedisi është i përshtatur edhe për fëmijët me nevoja të veçanta.
- 2.3.10. Procedurat rutinë njihen dhe zbatohen nga fëmijët, që në momentin kur vijnë në kopsht dhe derisa largohen prej tij.
- 2.3.11. Fëmijët kryejnë veprimtari në të gjitha qendrat e veprimtarisë të përcaktuara në "Kornizën kurrikulare të arsimit parashkollor".
- 2.3.12. Fëmijët kalojnë natyrshëm nga njëra veprimtari në tjetrën në bazë të shenjave ose të kodeve të vendosura bashkërisht.
- 2.3.13. Të gjitha mjediset e kopshtit krijojnë mundësi për përfshirjen e fëmijëve në veprimtari, në bashkëpunime, në nisma dhe në ndërveprime të ndryshme.
- 2.3.14. Mësuesi ka krijuar një mjedis të përshtatshëm emocional dhe afektiv, që u ofron fëmijëve rehati, çlodhje, qetësi, temperaturë të përshtatshme, zgjedhje personale e vendit nga vet fëmija apo praninë e një sendi apo lodre familjare për fëmijën.
- 2.3.15. Mjedisi i jashtëm fizik i kopshtit u krijon mundësi fëmijëve që të qëndrojnë dhe të luajnë në ajër të pastër.
- 2.3.16. Klasa ka ndriçim të mjaftueshëm dhe është e ajrosur në çdo moment të ditës.

TREGUESI I CILËSISË 2.4: Mësuesi përdor metodat e mësimdhënies me fëmijën në qendër dhe mjetet digjitale gjatë veprimtarisë ditore.

- 2.4.1. Mësuesi përdor metoda ndërvepruese dhe aktivitete të larmishme, duke pasur parasysh përfshirjen e fëmijëve dhe stilet e tyre të të nxënit.
- 2.4.2. Mësuesi përdor metoda që nxisin mendimin kritik, krijues dhe diskutimin ndërmjet fëmijëve.
- 2.4.3. Mësuesi drejton pyetje të llojeve të ndryshme dhe nxit fëmijët të përgjigjen dhe të bëjnë edhe ata pyetje.
- 2.4.4. Pyetjet që drejton mësuesi janë të tipit: mësues-fëmijë, mësues-1 fëmijë, fëmijë-fëmijë, fëmijë-mësues.

- 2.4.5. Mësuesi përfshin fëmijët në veprimtari të diferencuara sipas nevojave të tyre.
- 2.4.6. Mësuesi përdor mjete mësimore dhe materiale didaktike.
- 2.4.7. Mësuesi përdor larmi metodash, lojërash dhe veprimtarish sipas natyrës dhe specifikave të çdo programi lëndor.
- 2.4.8. Mësuesi zhvillon mësimdhënie multimediale.
- 2.4.9. Mësuesi zbaton mësimdhënien me fëmijën në qendër.
- 2.4.10. Mësuesi drejton dhe mbikëqyr fëmijët në përdorimin e teknologjisë, për t'i mbështetur në të mësuarit e tyre.
- 2.4.11. Mësuesi përdor metoda të veçanta sipas veprimtarive (brenda e jashtë kopshtit), të qeta dhe aktive, individuale, në grup të vogël dhe në grup të madh.
- 2.4.12. Mësuesi zbaton forma dhe lloje të ndryshme veprimtarish.
- 2.4.13. Mësuesi zhvillon veprimtari që përfshijnë në mënyrë aktive të gjithë fëmijët.
- 2.4.14. Mësuesi stimulon entuziazmin e fëmijëve, interesat, dëshirat dhe kuriozitetin e tyre moshor, nëpërmjet veprimtarive të planifikuara.
- 2.4.15. Mësuesi zhvillon me fëmijët tipe të ndryshme lojërash, duke shfrytëzuar të gjitha mjediset e kopshtit, të brendshme dhe të jashtme.
- 2.4.16. Mësuesi i alternon veprimtaritë në përshtatje me regjimin ditor dhe moshën e fëmijëve të grupit.
- 2.4.17. Metodatat që përdor mësuesi zhvillojnë një ose disa prej aftësive të fëmijëve, zgjidhjen e problemeve, vëzhgimin, zbulimin, kërkimin, bashkëpunimin, komunikimin dhe marrëdhëniet sociale.
- 2.4.18. Mësuesi menaxhon veprimtaritë e fëmijëve nëpër qendrat e veprimtarisë.
- 2.4.19. Mësuesi përdor me efektivitet kohën gjatë zhvillimit të veprimtarive të planifikuara.

TREGUESI I CILËSISË 2.5: Marrëdhënia dhe ndërveprimi mësues-fëmijë është etik dhe në shërbim të zhvillimit tërësor (holistik) të fëmijëve parashkollorë.

- 2.5.1. Mësuesi dhe fëmijët zbatojnë parimet e etikës, rregullat e sjelljes dhe të komunikimit.
- 2.5.2. Mësuesi trajton me respekt, drejtësi dhe dinjitet çdo fëmijë.
- 2.5.3. Mësuesi i drejtohet në emër çdo fëmije.
- 2.5.4. Çdo fëmijë ndihet i pranuar, i vlerësuar dhe i dashur nga shokët dhe shoqet e grupit.
- 2.5.5. Mësuesi nuk përdor fjalë fyese dhe ofenduese ndaj fëmijëve dhe as ata ndaj njëritjetrit.
- 2.5.6. Fëmijët bashkëveprojnë lirshëm me mësuesin dhe me fëmijët e tjerë.
- 2.5.7. Mësuesi u qëndron pranë të gjithë fëmijëve, që kërkojnë ndihmë.
- 2.5.8. Mësuesi përfshin çdo fëmijë në veprimtari të parapëlqyera për të.
- 2.5.9. Mësuesi dokumenton çdo sjellje dhe veprim të rëndësishëm për zhvillimin dhe të nxënët e fëmijëve.
- 2.5.10. Mësuesi dhe fëmijët zbatojnë praktikatat gjithëpërfshirëse.
- 2.5.11. Mësuesi tregon vëmendje individuale ndaj fëmijëve, sa herë del e nevojshme.
- 2.5.12. Fëmijët zbatojnë rregullat e vendosura bashkërisht.
- 2.5.13. Mësuesi u krijon mundësi fëmijëve që të ndër marrin nisma në përshtatje me moshën.
- 2.5.14. Fëmijët menaxhojnë në mënyra të duhura situatat konfliktuale.
- 2.5.15. Çdo fëmijë ka momentet dhe vendet e tij të qeta për t'iu përkushtuar vetes.
- 2.5.16. Të gjithë fëmijëve u ofrohen mundësi të barabarta në aktivitetet që kryhen.
- 2.5.17. Fëmijët pyeten për të dhënë mendime në lidhje me veprimtaritë që zhvillohen në klasë.
- 2.5.18. Fëmijët shprehin besim te punët që bëjnë.
- 2.5.19. Fëmijët nxiten të bisedojnë dhe t'ua tregojnë të tjerëve gjërat që i quajnë të rëndësishme.
- 2.5.20. Fëmijët zbatojnë rregullat e vendosura, si: marrjen e fjalës, dëgjimin e shokut etj.

TREGUESI I CILËSISË 2.6: Mësuesi vlerëson zhvillimin dhe të nxënët e fëmijëve të grupit sipas kërkesave të dokumenteve zyrtare.

2.6.1. Mësuesi vlerëson zhvillimin dhe të nxënët e fëmijëve në kontekstin e veprimtarive që zhvillohen në kopsht, brenda në grup dhe jashtë tij.

2.6.2. Mësuesi përdor mjete dhe teknika të ndryshme vlerësimi.

2.6.3. Mësuesi ka realizuar lloje të ndryshme vlerësimi (vlerësimin diagnostikues, formues, autentik, në qendra veprimtarie).

2.6.4. Mësuesi vëzhgon fëmijët në mënyrë sistematike dhe të qëllimë gjatë kohës që luajnë dhe kryejnë aktivitete të ndryshme.

2.6.5. Mësuesi krijon dhe përshtat teknika vlerësimi që i përgjigjen zhvillimit individual të fëmijës, në përputhje me programet mësimore.

2.6.6. Mësuesi përdor mënyra e strategji të ndryshme të dokumentimit, të vëzhgimit dhe të vlerësimit të arritjeve të çdo fëmije.

2.6.7. Mësuesi përdor gjeeste ose simbole vlerësuese, në përshtatje me grupmoshën e fëmijëve.

2.6.8. Mësuesi mban shënime për zhvillimin e fëmijëve, progresin në të nxënët, përfshirjen e fëmijëve në punë në grupe dhe si i përgjigjen ata punëve të përbashkëta.

2.6.9. Mësuesi i pyet dhe i dëgjon fëmijët për të kuptuar atë që thonë dhe mendojnë.

2.6.10. Mësuesi vlerëson çdo fëmijë për atë që mundet të bëjë.

2.6.11. Mësuesi përdor gjuhë të qartë dhe të kuptueshme për fëmijët kur bën vlerësimin e tyre.

2.6.12. Mësuesi i ka të përditësuara të dhënat për përparimin e fëmijëve.

2.6.13. Fëmijët vlerësohen për aftësitë bashkëpunuese, ndërvepruese dhe për respektimin e rregullave të grupit.

2.6.14. Mësuesi përdor strategji dhe instrumente të ndryshme të dokumentimit, të vëzhgimit, të vlerësimit dhe të vetëvlerësimit të arritjeve të çdo fëmije.

2.6.15. Mësuesi ka krijuar dosje individuale për çdo fëmijë, të plotësuar sipas udhëzimeve të Kornizës së vlerësimit.

2.6.16. Mësuesi ka plotësuar vlerësimet në regjistër sipas udhëzimeve zyrtare.

Fusha "Zhvillimi dhe mirëqenia e fëmijëve"

TREGUESI I CILËSISË 3.1: Kopshti siguron zhvillimin e përgjithshëm (fizik, emocional, intelektual dhe gjuhësor) të fëmijës, duke garantuar mirërritjen dhe edukimin e tyre cilësor.

3.1.1. Fëmija realizon lëvizje të ndryshme për të zhvilluar motorikën e madhe.

3.1.2. Fëmija përdor gishtat dhe duart për qëllime e manipulime të ndryshme.

3.1.3. Fëmija përdor shqisat gjatë ndërveprimit me mjedisin dhe objektet që e rrethojnë.

3.1.4. Fëmija demonstroi aftësi për të shmangur objekte të dëmshme dhe situata të rrezikshme që mund ta lëndojnë.

3.1.5. Fëmija krijon marrëdhënie ndërvepruese me fëmijët e tjerë të grupit.

3.1.6. Fëmija merr përgjegjësi, negocion dhe merr pjesë në marrjen e vendimeve.

3.1.7. Fëmija shfaq empati përkundrejt të tjerëve në situata të ndryshme.

3.1.8. Fëmija mban qëndrim pozitiv për veten, kupton se është unik dhe ndihet krenar për arritjet individuale.

3.1.9. Fëmija shpreh dhe menaxhon në mënyrën e duhur sjelljen dhe emocionet.

TREGUESI I CILËSISË 3.2: Kopshti mbështet fëmijët me nevoja të veçanta.

3.2.1. Kopshti ka identifikuar fëmijët me vështirësi në të nxënë, me aftësi të kufizuara dhe me prirje të veçanta.

3.2.2. Kopshti ka ngritur komisionin për fëmijët me aftësi të kufizuara, i cili funksionon në përputhje me udhëzimet zyrtare.

3.2.3. Mësuesi ndihmës bashkëpunon me mësuesin e grupit, punonjësin e shërbimit psiko-social dhe prindin, për hartimin e planit edukativ individual (PEI), i cili miratohet nga komisioni i kopshtit për nxënësit me AK.

3.2.4. Mësuesi ndihmës zbaton planin edukativ individual (PEI), për zhvillimin e potencialit intelektual, social-emocional, gjuhësor dhe fizik të fëmijës.

3.2.5. Mësuesi i grupit dhe mësuesi ndihmës bashkëpunojnë me prindërit, në mënyrë që njohuritë e marra dhe veprimtaritë e zhvilluara në kopsht e në shtëpi, të plotësojnë dhe të përforcojnë të nxënët dhe zhvillimin e fëmijës.

3.2.6. Mësuesi ndihmës raporton te komisioni i kopshtit, mbi ecurinë e fëmijës dhe realizimin e planit edukativ individual (PEI).

TREGUESI I CILËSISË 3.3: Kopshti kujdeset për shëndetin e fëmijës dhe kushtet higjienike në çdo mjedis, të brendshëm dhe të jashtëm.

3.3.1. Kopshti zbaton rregullat zyrtare për përgatitjen, për servirjen dhe për ruajtjen e ushqimit.

3.3.2. Kuzhina e kopshtit ka kushtet higjienike për trajtimin e ushqimit të fëmijëve.

3.3.3. Ushqimet e fëmijëve janë brenda afateve të skadencës.

3.3.4. Sasia ditore e ushqimit përputhet me faturën e furnizimit dhe numrin ditor të fëmijëve në kopsht.

3.3.5. Kopshti zbaton etikën në ndarjen edhe servirjen e ushqimit sipas grupeve (mbulesa në tavolinat e ngrënies, pjata dhe lugë për çdo fëmijë, pjatë për çdo gjellë, peceta letre etj.).

3.3.6. Kopshti shkëmben informacion me prindin/kujdestarin ligjor për nevojat dhe kërkesat specifike të fëmijës që lidhen me ushqimin dhe kujdesin shëndetësor.

3.3.7. Kopshti siguron plotësimin e nevojave të fëmijëve për gjumë dhe pushim, duke pasur parasysh moshën, zhvillimin dhe nevojat individuale të fëmijëve.

3.3.8. Kopshti ka siguruar për çdo fëmijë vendin e tij/e saj personal.

3.3.9. Tualetet, lavamanët, rubinetat etj., janë të higjienizuara.

3.3.10. Kopshti ka siguruar ngrohjen dhe ftohjen e të gjitha mjediseve të tij.

3.3.11. Çdo fëmijë kryen i pavarur nevojat për vetëshërbim dhe për kujdes vetjak, përjashtuar rastet e fëmijëve me aftësi të kufizuara.

TREGUESI I CILËSISË 3.4: Kopshti është një vend i sigurt për fëmijët.

- 3.4.1. Kopshti ka oborr me mur rrethues ose me kangjella.
- 3.4.2. Kopshti ka përcaktuar udhëzime të qarta për ndërmarrjen e masave të duhura në rastin e emergjencave të mundshme, si dhe për parandalimin e çdo rreziku ndaj fëmijëve (incidente, dëmtime, trauma etj.).
- 3.4.3. Kopshti ka afishuar numrat e urgjencës, të zjarrfikësit dhe të policisë.
- 3.4.4. Kopshti disponon kutinë e ndihmës së parë dhe siguron që ajo të jetë të pajisura me mjetet përkatëse.
- 3.4.5. Dezinfektantët, detergjentët, ilaçet e ndryshme etj., mbahen në mjedise të paarritshme nga fëmijët.
- 3.4.6. Kopshti ka shenja dalluese që tregojnë rrugën për të dalë në raste emergjente.
- 3.4.7. Kopshti ka ngritur Komisionin e shëndetit, të sigurisë, të mirëmbajtjes dhe të mjedisit.
- 3.4.8. Komisioni i shëndetit, i sigurisë, i mirëmbajtjes dhe i mjedisit ka hartuar planin për kushtet e ruajtjes së shëndetit, të sigurisë, të mirëmbajtjes së mjediseve dhe të pajisjeve të kopshtit.
- 3.4.9. Kopshti është i pajisur me sistemin e mbrojtjes kundër zjarrit në përputhje me standardet fizike.
- 3.4.10. Personeli i kopshtit është i trajnuar për radhën e veprimeve në rast të ndonjë emergjence (zjarr, tërmet, shembje godine etj.) dhe për përdorimin e sistemit të mbrojtjes kundër zjarrit.
- 3.4.11. Kopshti ka të dokumentuar referimet e rasteve të dhunës, abuzimit apo keqtrajtimit të fëmijëve (nëse ka) në Njësinë e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe në Njësinë e Shërbimit Psiko-Social përkatëse dhe ka bashkëpunuar për zgjidhjen e tyre.

TREGUESI I CILËSISË 3.5: Kopshti kujdeset për mirëqenien e përgjithshme të fëmijës.

- 3.5.1. Kopshti krijon lehtësira fizike dhe minimizon çdo barrierë të nxëni, në mënyrë që fëmijët të frekuentojnë dhe të përfitojnë nga të gjitha veprimtaritë, hapësirat fizike dhe aktivitetet që zhvillohen në të.
- 3.5.2. Mësuesi respekton nevojat biologjike të fëmijëve.
- 3.5.3. Kopshti kujdeset për mirëqenien individuale dhe sociale të çdo fëmije.
- 3.5.4. Çdo fëmijë ka vlerësim pozitiv për veten.
- 3.5.5. Mësuesi respekton çdo fëmijë për individualitetin që ka.
- 3.5.6. Mësuesi plotëson nevojat e të gjithë fëmijëve, pavarësisht diferencave që kanë.
- 3.5.7. Mësuesi ndihmon që çdo fëmijë të demonstrojë vlera të rëndësishme humane, si: dhënia e ndihmës, bashkëpunimi, dashuria, toleranca, mirëkuptimi ndaj njëri-tjetrit, respekti, ndarja e gjërave, durimi e këmbëngulja.
- 3.5.8. Mësuesi ka krijuar mundësi që çdo fëmije të luajë, të eksperimentojë, të jetë i qetë dhe të përfitojë nga mundësitë e kopshtit.
- 3.5.9. Mësuesi kujdeset që të minimizojë çdo lloj ngacmimi, mungesë respekti, nënvlerësimi dhe praktikë diskriminuese ndërmjet fëmijëve.
- 3.5.10. Fëmijët tregohen të kujdesshëm ndaj njëri-tjetrit, e duan dhe e respektojnë shokun/shoqen, i thonë në sy gjërat që u pëlqejnë dhe japin mendime për gjërat që mund t'i bëjnë ndryshe.
- 3.5.11. Mësuesi përkrah fëmijët me vështirësi në lojë, në të nxënë dhe në aktivitete të ndryshme.
- 3.5.12. Fëmijët e grupit të tretë (të klasës përgatitore) janë të përgatitur për përballimin me sukses të kalimit në shkollë.
- 3.5.13. Mësuesi vlerëson përparimin e çdo fëmije në raport me arritjet individuale (pa bërë krahasime me fëmijët e tjerë).
- 3.5.14. Fëmijët përzgjedhin vetë punimet që duan t'u ekspozohen në mjediset e grupit.
- 3.5.15. Çdo fëmijë ndihet krenar për punën që kanë kryer mirë.
- 3.5.16. Mësuesit u mundësojnë fëmijëve të zhvillojnë konceptin për veten dhe të krijojnë një vetëvlerësim, si individë dhe si anëtarë të grupeve të ndryshme.

3.5.17. Fëmijët menaxhojnë në mënyrë të shëndetshme emocionet (pozitive dhe negative) dhe aftësitë e vetëkontrollit gjatë kryerjes së veprimtarive të ndryshme.

3.5.18. Fëmijët shfaqin iniciativa të ndryshme për gjërat që u ngjallin interes.

3.5.19. Mësuesi nxit çdo fëmijët të përdorë aftësitë krijuese dhe imagjinatën në veprimtaritë e jetës së përditshme.

3.5.20. Mësuesi motivon fëmijët të jenë këmbëngulës dhe ta çojnë një punë deri në fund.

Fusha 4: Partneriteti kopsht-familje-komunitet

TREGUESI I CILËSISË 4.1: Kopshti ofron një mjedis të aksesueshëm dhe mikpritës për familjet dhe komunitetin.

- 4.1.1. Kopshti mirëpret prindërit në çdo kohë, që në ardhjen e fëmijëve deri në largimin e tyre.
- 4.1.2. Stafi pedagogjik dhe prindërit shfaqin respekt reciprok ndaj njëri-tjetrit.
- 4.1.3. Kopshti ka përshtatur një mjedis për pritjen e prindërve, të cilët vijnë për të pyetur, për të diskutuar apo për t'u konsultuar për çështje që lidhen me zhvillimin dhe mirëqenien e fëmijëve.
- 4.1.4. Drejtuesi dhe stafi pedagogjik nxitin prindërit të jenë pjesë aktive në të gjitha proceset që lidhen me jetën dhe veprimtarinë e kopshtit.
- 4.1.5. Kopshti ka zhvilluar anketa/pyetësorë/biseda në grupe të vogla prindërish, për të marrë mendime në lidhje me aspekte të ndryshme të punës.
- 4.1.6. Kopshti ka reflektuar në planin afatmesëm/vjetor propozimet e prindërve për përmirësimin e shërbimit arsimor në nivel institucioni/grupi.
- 4.1.7. Kopshti fton shpesh prindërit të vëzhgojnë veprimtari të ndryshme të organizuara në kopsht.
- 4.1.8. Kopshti u krijon mundësi prindërve ta takojnë mësuesin në prani ose jo të fëmijëve, sipas nevojave individuale.
- 4.1.9. Kopshti u jep përgjigje në kohë prindërve për pyetjet, për shqetësimet dhe për kërkesat që kanë parashtruar.
- 4.1.10. Kopshti i njofton menjëherë prindërit për çdo ngjarje që u ndodh fëmijëve në kopsht.

TREGUESI I CILËSISË 4.2: Kopshti vlerëson diversitetin e familjeve dhe të komunitetit si një vlerë të shtuar.

- 4.2.1. Kopshti ka rregulla të qarta për respektimin e pikëpamjeve, të kulturave, të vlerave dhe të besimeve të familjeve dhe të komunitetit.
- 4.2.2. Kopshti mbledh informacione rreth burimeve të komunitetit që janë të rëndësishme për familjet dhe zhvillimin e fëmijëve.
- 4.2.3. Kopshti bashkëpunon me të gjitha familjet, pavarësisht prejardhjes së tyre kulturore, etnike, gjuhësore dhe shoqërore.
- 4.2.4. Kopshti ka bërë aplikime/ka projekte bashkëpunimi me komuniteti
- 4.2.5. Kopshti bashkëpunon me familjet, për të sfiduar dhe për të trajtuar pikëpamjet stereotipe ose të njëanshme të familjeve të ndryshme.
- 4.2.6. Kopshti ka përvoja bashkëpunimi me prindërit dhe me komunitetin, për organizimin e veprimtarive që lidhen me ditë e data të shënuara, me festa tradicionale, me njohjen e kulturës, së traditave dhe të zakoneve krahinore.
- 4.2.7. Kopshti në bashkëpunim me familjet dhe me komunitetin, zhvillon veprimtari artistike, kulturore dhe sportive që përmbushin nevojat dhe interesat e fëmijëve, brenda dhe jashtë kopshtit.

TREGUESI I CILËSISË 4.3: Kopshti informon prindërit për legjislacionin në fuqi, për kurrikulën, mësimdhënien dhe vlerësimin e fëmijëve.

- 4.3.1. Kopshti u jep prindërve informacion në lidhje me zhvillimet në fushën e arsimit parashkollor.
- 4.3.2. Mësuesi dhe prindërit/kujdestarët zbatojnë parimet e etikës, rregullat e sjelljes dhe të komunikimit.
- 4.3.3. Kopshti informon prindërit për legjislacionin arsimor në fuqi, rregulloren e brendshme, kurrikulën, mësimdhënien dhe vlerësimin në arsimin parashkollor.
- 4.3.4. Mësuesi u jep prindërve informacion të përditësuar për përparimin e fëmijës.
- 4.3.5. Kopshti informon prindërit për drejtimit kryesore të veprimtarisë së kopshtit dhe arritjet e tij në krahasim me kopshte të tjera të ngjashme.
- 4.3.6. Prindërit janë pjesë e vendimeve që kanë lidhje me veprimtarinë e kopshtit.
- 4.3.7. Mësuesi komunikon në mënyrë efektive me prindërit rreth përparimit të fëmijëve dhe planifikojnë së bashku detyrat për të ardhmen.
- 4.3.8. Kopshti ruan konfidencialitetin e informacionit për familjet dhe fëmijët.

TREGUESI I CILËSISË 4.4: Kopshti përfshin familjet dhe komunitetin në vendimmarrje.

- 4.4.1. Kopshti informon prindërit dhe familjet rreth monitorimit dhe vlerësimit të cilësisë së shërbimeve që ofrohen ndaj fëmijëve parashkollorë.
- 4.4.2. Kopshti dhe familjet ndajnë me njëri-tjetrin diskutime që lidhjen me çështjet e sigurisë, të kujdesit, të mirërritjes dhe të edukimit të fëmijëve, të lehtësirave dhe të mundësive të ofruara, të ditëve të hapura në kopsht dhe të mirëqenies së përgjithshme.
- 4.4.3. Kopshti zhvillon takime sensibilizuese me prindërit dhe me anëtarët e komunitetit për t'i bërë pjesë të vendimmarrjeve të tij.
- 4.4.4. Kopshti në bashkëpunim me prindërit përzgjedh bazën materiale dhe didaktike sipas grupeve të fëmijëve.

-
- 4.4.5. Kopshti planifikon veprimtari për përfshirjen e familjeve dhe të anëtarëve të komunitetit për të ndarë ekspertizën, punën, pasionet dhe traditat e tyre.
 - 4.4.6. Kopshti përfshin prindërit dhe komunitetin në hartimin e planit afatmesëm, planin vjetor të kopshtit dhe në rregulloren e kopshtit.
 - 4.4.7. Kopshti përfshin familjet gjatë procesit të vlerësimit të brendshëm dhe zbatimit të planit të përmirësimit të kopshtit.
 - 4.4.8. Kopshti organizon vizita ekspertësh për të lidhur anëtarët e familjes me institucionet me interes për ta (kujdesi shëndetësor, shërbimet sociale etj.).
 - 4.4.9. Kopshti bashkëpunon me organizma shtetërorë të shëndetit e të kujdesit shoqëror, policinë dhe pushtetin vendor.
 - 4.4.10. Kopshti bashkëpunon me partnerë dhe me grupe interesi për hartimin dhe për zhvillimin e projekteve dhe të veprimtarive të përbashkëta.
 - 4.4.11. Kopshti bashkëpunon me prindërit dhe me komunitetin për organizime të ndryshme kulturore, artistike, festive etj.

NIVELET E VLERËSIMIT

Shërbimi që ofrohet në çdo kopsht, vlerësohet me qëllimin e përmirësimit të vazhdueshëm të cilësisë së kujdesit dhe të mirërritjes, si dhe përmirësimin e edukimit dhe të mënyrës së informimit të prindërve rreth cilësisë së tij.

Nivelet e vlerësimit sipas shkallës numerike, janë 4, përkatësisht: **1, 2, 3, 4**, ku niveli 1 i përket shkallës më të ulët të cilësisë dhe niveli 4 shkallës më të lartë. Vlerësimi sipas shkallës së cilësisë, kryhet referuar shkallëve të cilësisë: **Shumë mirë, Mirë, Mjaftueshëm** dhe **Dobët**.

Norma e vlerësimit është model standard, që përcakton nivelin e cilësisë sipas shkallës së vlerësimit.

Shkallët e cilësisë

Nivelet e vlerësimit	Norma e vlerësimit	Shkallët e cilësisë
4	Ka realizuar nga 83,33% - 100% të përshkruesve praktikë.	Shumë mirë
3	Ka realizuar 50% - 83,32% të përshkruesve praktikë.	Mirë
2	Ka realizuar 16,66% - 49,99% të përshkruesve praktikë.	Mjaftueshëm
1	Ka realizuar deri në 16,65% të përshkruesve praktikë.	Dobët

Përshkruesit praktikë vlerësohen me shkallën numerike nga 1 në 4, ku shkalla 1 është niveli më i ulët i cilësisë së kopshtit dhe shkalla 4 është niveli më i lartë i saj.

Treguesit e cilësisë

<i>Treguesit e cilësisë</i> vlerësohen sipas formulës:	Diferenca e shumës së përshkruesve të vlerësuar me numrin e përshkruesve të treguesit) / (Diferenca e pikëve maksimale të mundshme me pikët minimale të përshkruesve të treguesit) x 100.
Për shembull:	<ul style="list-style-type: none">▪ Treguesi 1.1. “Drejtori i kopshtit ka hartuar planin afatmesëm sipas rubrikave dhe procedurave zyrtare“ ka 13 përshkrues në total.▪ Shuma e përshkruesve të vlerësuar është p.sh.: 35.▪ Vlerësimi minimal për treguesin është 13 (13x1) dhe vlerësimi maksimal është 52 (13x4), diferenca e pikëve midis vlerësimit maksimal dhe minimal është 39.▪ Vlerësimi i treguesit 1.1. =$((35-13)/(52-13)) \times 100 = (22/39) \times 100 = 56.41\%$ (Mirë)

Fushat e cilësisë

<i>Fushat e cilësisë</i> vlerësohen sipas formulës:	Diferenca e shumës së përshkruesve të vlerësuar me numrin e përshkruesve të treguesit) / (Diferenca e pikëve maksimale të mundshme me pikët minimale të përshkruesve të treguesit) x 100.
Për shembull:	<ul style="list-style-type: none">▪ Fusha 1 “Drejtimi dhe menaxhimi i kopshtit” ka 86 përshkrues në total▪ Shuma e përshkruesve të vlerësuar është p.sh.: 178.▪ Vlerësimi minimal është 86 (86x1) dhe vlerësimi maksimal është 344 (86x4), diferenca e pikëve është 258.▪ Vlerësimi i fushës: $((178-86)/(344-86)) \times 100 = (92/258) \times 100 = 35.65\%$ (Mjaftueshëm)

Vlerësimi i kopshtit

<i>Vlerësimi i kopshtit</i> kryhet sipas formulës:	Diferenca e shumës së përshkruesve të vlerësuar me numrin e përshkruesve të treguesit) / (Diferenca e pikëve maksimale të mundshme me pikët minimale të përshkruesve të treguesit) x 100.
Për shembull:	<ul style="list-style-type: none">▪ Vlerësimi i kopshtit ka 270 përshkrues në total.▪ Shuma e përshkruesve të vlerësuar është p.sh.: 805.▪ Vlerësimi minimal është 270 dhe vlerësimi maksimal është 1080, diferenca e pikëve është 810.▪ Vlerësimi i kopshtit = $((805-270)/(1080-270)) \times 100 = (535/810) \times 100 = 66.04\%$ (Mirë)

RREZIKU DHE SFIDAT E KORNIZËS SË VLERËSIMIT TË CILËSISË

Përpjekja drejt përfitimeve të përshkruara në paragrafët e mëparshëm, duhet të trajtohet si një set sfidash, të cilat lidhen me:

1. Kompleksitetin e koordinimit ndërmjet aktorëve të ndryshëm në nivel lokal dhe kombëtar, si dhe ndërmjet dhe brenda partneritetit publik-privat. Agjencitë që kanë përgjegjësi monitorimin dhe vlerësimin, duhet të lidhen dhe të mbështeten në një sërë aktorësh me rëndësi, me referencë specifike për detyrat që do të kryejnë, por edhe për instrumentet e përdorura për monitorimin dhe për vlerësimin e cilësisë së shërbimit të ofruar.
2. Mbledhjen dhe përdorimin efektiv të të dhënave të mbledhura nëpërmjet proceseve dhe instrumenteve të monitorimit dhe të vlerësimit për zhvillimin e iniciativave për përmirësimin e cilësisë në arsimin parashkollor, si në nivel politikash, ashtu edhe në nivel praktikash.
3. Mungesën e të dhënave ose me mungesën e të dhënave të besueshme në nivel sistemi, veçanërisht në lidhje me standardet e cilësisë së shërbimeve.
4. Dallimet në kapacitetet administrative midis zonës rurale dhe urbane, si dhe midis zonave (bashkive/qarqeve) të ndryshme të vendit.

FJALORTH I KORNIZËS SË VLERËSIMIT TË CILËSISË SË KOPSHTIT

Aftësi:	Veçori individuale, fizike dhe psikike e njeriut, që i sigurojnë atij mundësi për të pasur sukses në disa forma të caktuara të veprimitarisë. Aftësitë janë të llojeve të ndryshme dhe të shumta.
Aftësi e kufizuar për të nxënë:	Problemi në përvetësimin dhe në përdorimin e gjuhës, mund të shfaqet me vështirësi në lexim, në arsytim ose në matematikë.
Aftësi e kufizuar zhvillimore:	Nënkupton çdo aftësi të kufizuar, që shfaqet para moshës 22-vjeçare dhe që vazhdon gjatë gjithë jetës.
Administrim arsimit:	Procesi që lidhet me mënyra dhe me praktika të menaxhimit të burimeve, të detyrave dhe të komunikimeve të përfshira në drejtimin e një institucioni arsimor.
Anketë:	Procedura për hulumtimin e mendimeve, të interesave, të motiveve, të dëshirave, të qëndrimeve të një grupi njerëzish, për çështje të caktuara arsimore, shoqërore, politike, ekonomike etj.
Aspiratë:	Synim ndaj një qëllimi të caktuar, dëshirë me intensitet të lartë, që shtyn dhe drejton veprimet e individit në realizimin e qëllimit, veprim që shoqëria e vlerëson të dobishëm.
Arsim parashkollor:	Niveli i arsimit me kodin 0 (SNKA 0).
Bindje:	Besim i plotë dhe pa asnjë dyshim në diçka që është e vërtetë dhe e drejtë.
Burim i të nxënit:	Çdo burim i cili mbështet drejtpërdrejt ose tërthorazi, të nxënit. Burimet janë të brendshme (njohuri, aftësi, shkathtësi, vlera, qëndrime etj.) dhe të jashtme (dijet e kodifikuara në tekste, mjetet didaktike, mësuesit, shoqëria etj.).
Cilësi:	Veti thelbësore që e dallon një send ose individ nga sendet dhe nga individët e tjerë.

Dijeni:	Ajo që di individi për një çështje të caktuar të natyrës, të shoqërisë a të dukurisë psikike, për raportet që ekzistojnë ndërmjet tyre, të cilën e ka përvetësuar gjatë procesit të të mësuarit.
Dinjitet:	Tërësia e vlerave morale të njeriut, vetëdija që ka individi për këto vlera, si dhe për të drejtat e përgjegjësitë e veta në shoqëri.
Diversitet:	Aftësia për t'u lidhur me ato cilësi dhe kushte që janë të ndryshme nga tonat dhe nga ato të grupeve të cilave ne u përkasim, por që janë të pranishme tek individë dhe grupe të tjera.
Grup interesi:	Nënkupton të gjitha subjektet e interesuara dhe që kontribuojnë me qëllim që kopshti të jetë cilësor.
Gjykim:	Formë e të menduarit logjik, me të cilën pohojmë ose mohojmë diçka, për një a më shumë objekte, dukuri ose për vetitë e tyre.
Hamendje:	Përfundim a vlerësim që nxjerrim si na e merr mendja, por gjithnjë në bazë të të dhënave të pamjaftueshme për objektin, për dukurinë, për raportin etj.
Holistik:	Ka të bëjë me të tërën e diçkaje, si rezultat i pjesëve të veçanta të saj.
Inspektim:	Vizitë që bën inspektori në një institucion për të parë si shkon puna. Shihet në vend puna dhe veprimtaria e një njeriu, grupi njerëzish, institucioni, nxirren përfundime, zbulohen dobësitë dhe të metat, jepen udhëzimet e duhura etj.
Interpretim:	Veprimtari me anë të së cilës vihet në raport një fakt fizik ose psikik me një model mendor, që krahason në të njëjtin raport hapësirën dhe domethënien e vet.
Intervistë:	Metodë e studimit psikologjik, që përdoret për vjeljen e të dhënave të nevojshme nga një popullatë e caktuar për çështjen që hulumtohet.
Llogaridhënie dhe përgjegjshmëri:	Proces në të cilin aktorët njohin, marrin përgjegjësi dhe japin llogari për vendimet, për veprimet dhe për pasojat e tyre.

Komunitet:	Përfshin jo vetëm njerëzit brenda kopshtit (fëmijët dhe personelin), por edhe njerëzit e një komuniteti më të gjerë, për shembull, prindërit dhe kujdestarët, punonjësit jomësitorë, organizatat dhe bizneset lokale.
Konfidencialiteti:	Nënkupton diçka që mbahet e fshehtë dhe nuk u tregohet të tjerëve; diçka që duhet ta dinë vetëm disa njerëz të caktuar e të ngarkuar për një punë.
Krahasim:	Veprim mendor me anë të të cilit gjejmë ngjashmërinë dhe ndryshimet që ekzistojnë ndërmjet objekteve dhe dukurive që marrim në shqyrtim.
Kriter:	Është një parim i qartë dhe i përcaktuar me saktësi, në bazë të të cilit krahasohen dy ose më shumë njerëz, objekte, dukuri etj., për të vlerësuar nivelin e përputhjes dhe të shmangies së dukurive ose të veçorisë që studiohet.
Matje:	Është një proces krahasimi, që realizohet në sajë të një standardi të përcaktuar, i cili përdoret si bazë e krahasimit.
Mendësi:	Tërësia e pikëpamjeve, e zakoneve dhe e shprehive të një njeriu, të një grupi social a të një populli, të cilat pasqyrojnë mënyrën e të menduarit të tij.
Konstruktivizëm:	Teori e të nxënit që bazohet në parimin se personi e ndërton njohurinë në mënyrë aktive, duke ndërvepruar me mjedisin dhe me shoqërinë.
Metoda të mësimdhënies:	Tërësia e mënyrave dhe e rrugëve, të planifikuara nga mësuesi, për të transmetuar njohuri, për të zhvilluar aftësi, për të kultivuar qëndrime dhe vlera te fëmijët.
Mjedis miqësor për fëmijët:	Një mjedis arsimor, i sigurt, i shëndetshëm, gjithëpërfshirës, që bazohet në të drejtat e fëmijëve.
Mjet didaktik:	Tërësia e mjeteve që përdoren në funksion të mësimdhënies dhe të të nxënit.

Ndërveprim social:	Është ndikimi i ndërsjellë, i ndërmjetëm nëpërmjet komunikimit të individëve ose të grupeve, përsa i takon veprimtarisë së tyre.
Normë:	Parimi që vlen si rregull; rregull i caktuar që është i detyrueshëm.
Njohuri:	Ndërtimi mendor i realizuar nga personi gjatë bashkëveprimit me mjedisin ose nga vetëreflektimi, për t'u bërë pjesë e trashëgimisë njohëse të tij. Njohuria është personale.
Paragjykim:	Një opinion i paragjykuar ose një qëndrim pro ose kundër një personi ose objekti.
Partnership:	Një komunitet prej dy ose më shumë personash, ku bashkëjetesa rregullohet nga parimet: të drejta të barabarta dhe respekt i ndërsjellë.
Performancë:	Rendiment, qëndrim, aksion, realizim.
Përvojë e të nxënit:	Kushtet dhe situatat e të nxënit, që i ofrohen fëmijëve për ndërtimin e njohurive të reja dhe të kompetencave kyçe.
Planifikim:	Është përcaktimi sistematik i mënyrës, me të cilën do të arrihen rezultatet e caktuara.
Prioritet:	Përparësi. Diçka që është më e rëndësishme se gjërat e tjera dhe se duhet të bëhet apo të trajtohet më parë.
Punë në grup:	Bashkëpunimi i disa personave që ndërsjelltasi janë të lidhur për realizimin e përbashkët të një detyre.
Qëndrim:	Predispozicion i mësuar që na udhëheq drejt një sjelljeje specifike. Përgatitja ose gatishmëria për të përballuar e për të trajtuar sfidat dhe detyrat në një mënyrë të caktuar.
Realitet:	Është bota e pavarur nga njohja.
Reflektim:	Veprimi i të menduarit mbi një përvojë apo ngjarje të kaluar dhe të ndikimit që ka pasur.
Relacion:	Paraqitja me shkrim ose me gojë e informacionit për një çështje, për rezultatet e një kërkimi, për punën e kryer nga një komision etj.

Rezultat i të mësuarit:	Çfarë është mësuar ose fituar në drejtim të njohurive në fund të mësimit, nëpërmjet skemës së punës ose nëpërmjet lojës, që sjellë ndryshime në njohuri, në shprehje, në vlera dhe në qëndrime.
Standard:	Qëllim, objektiv ose kriter, sipas të cilit gjykohe dhe vlerësohe komponentët përbërës të edukimit.
Stile të nxëni:	Grupi i sjelljeve dhe i qëndrimeve që ndikojnë në mënyrën se si fëmijët mësojnë dhe bashkëveprojnë me mësuesit dhe me shokët. Stilet e të mësuarit janë njohëse, emocionale dhe sjellje fiziologjike, që shërbejnë si tregues, se si fëmijët perceptojnë, ndërveprojnë dhe i përgjigjen mjedisit të të nxëni. Një individ mund të ketë disa stile të nxëni, të cilat mund të ndryshojnë me kalimin e kohës dhe në përputhje me detyrën.
Strategji e mësimit:	Metodat, procedurat dhe teknikat e mësimit të përdorura për arritjen e rezultateve të procesit të të nxëni. Strategjitë e mësimit duhet të përputhen me stilin dhe me përvojat e fëmijës dhe të marrin parasysh përmbajtjen e procesit të të nxëni.
Synim i edukimit:	Paraqet nivelin më të lartë ku duhet të arrijë edukimi.
Shërbim:	Puna që bëjmë për dikë, duke i shërbyer; detyra që na është ngarkuar, të cilën e kryejmë në një kohë të caktuar.
Të menduarit krijues:	Procesi i gjenerimit të ideve, të cilat në mënyrë frekvente theksojnë rrjedhshmërinë, fleksibilitetin, origjinalitetin dhe përpunimin në të menduar.
Të menduarit kritik:	Është procesi i ndërlikuar i integritit të ideve dhe të burimeve në mënyrë krijuese, i rikonceptimit dhe i ristrukturimit të koncepteve dhe të informacionit.
Të nxëni sistemik:	Qasja që synon të aktivizojë të gjitha aspektet e personalitetit të njeriut (intelektin, emocionet, imagjinatën, trupin), për një të nxënë tërësor efektiv.

Veprimtari mësimore- edukative:	Është tërësia e veprimtarisë që zhvillohet në kopsht për të siguruar mirëqenien fizike, emocionale, psikologjike të fëmijës dhe njëkohësisht, siguron zhvillimin e tij/saj akademik.
Vetëvlerësim:	Nënkupton një proces ndërgjegjësimi gjatë të cilit kopshti (individ: mësuesi, fëmija, drejtuesi etj.) rishikon punën e tij, me qëllim përmirësimin në të ardhmen.
Vlefshmëri:	Vetia e të qenit i vërtetë, një pasqyrim i vërtetë i qëndrimit, sjelljes apo të karakteristikave; shkalla me të cilën masim atë që synojmë të masim.
Vlerë:	Është saktësia e matjes së një testi, në raport me një kriter të caktuar; bindje që ruhet thellë, lidhur me çfarë është e rëndësishme ose e dëshirueshme. Ajo shprehet përmes qëndrimeve dhe veprimeve praktike të personave.
Vlerësim:	Është procesi gjatë të cilit përcaktohen vlerat mbi bazën e informacionit të grumbulluar nga procesi i matjeve. Elementi kryesor i vlerësimit është gjykimi, i cili e dallon nga matja. Që vlerësimi të jetë i vërtetë, duhet të bazohet në matjet e sakta dhe të besueshme.
Vlerësim i brendshëm:	Është vlerësimi që kryen institucioni, programi, projekti për sektorë të caktuar, për aspekte të caktuara të programit ose për të gjithë veprimtarinë, duke aktivizuar si vlerësues punonjës të institucionit ose pjesëmarrës të programit, që nuk kanë përgjegjësi të drejtpërdrejtë në institucion ose në program.
Vlerësim i institucionit:	Procesi i studimit dhe i analizës së anëve të forta dhe të dobëta të një institucioni arsimor, me qëllim inspektimi ose akreditimi.
Vlerësim i jashtëm:	Është vlerësimi që kryhet nga agjenci të specializuara vlerësimi ose vlerësues të cilët nuk kanë lidhje të drejtpërdrejtë me institucionin ose me programin.
Vlerësim i mësuesit:	Është procesi i përshkrimit dhe i gjykit të meritave dhe të vlerave të mësuesit, mbi bazën e njohurive, të aftësive, të sjelljeve dhe të rezultateve të mësimdhënies së tij, krahasuar me standarde dhe me kompetenca të caktuara.
Zhvillim holistik:	Progresi/zhvillimi i harmonizuar i të gjitha dimensioneve d.m.th., aspekteve intelektuale, emocionale dhe motorike.

BAZA LIGJORE

Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë.

Ligji nr. 69/2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

Ligji nr. 7961, datë 12.07.1995 “Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.

Ligji nr. 10221, datë 04.02.2010, “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, i ndryshuar.

Ligji nr. 10433, datë 16.06.2011, “Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë”.

Vendimi nr. 1072, datë 23.12.2015, i Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e planit kombëtar të veprimit për integrimin e romëve dhe egjiptianëve, 2016-2020”.

Vendimi nr. 733, datë 20.10.2016, i Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore dhe të planit të veprimit”.

Vendimi nr. 98, datë 27.02.2019, i Këshillit të Ministrave, “Për krijimin, mënyrën e organizimit e të funksionimit të Agjencisë së Sigurimit të Cilësisë së Arsimit parauniversitar (ASCAP)”.

Vendimi nr. 99, datë 27.02.2019, i Këshillit të Ministrave, “Për krijimin, mënyrën e organizimit e funksionimit të Drejtorisë së Përgjithshme të Arsimit Parauniversitar (DPAP)”.

Vendimi nr. 276, datë 12.5.2021, i Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e planit kombëtar për personat me aftësi të kufizuara, 2021–2025”.

Vendimi nr. 621, datë 22.10.2021, i Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e Strategjisë Kombëtare për Arsimin 2021-2026 dhe planin e veprimit për zbatimin e saj”.

Rregullorja për funksionimin e institucioneve arsimore parauniversitare në Republikën e Shqipërisë, miratuar me urdhrin nr. 31, datë 28.01.2020.

Udhëzim nr. 15, datë 12.07.2013, “Për procedurat e posaçme për shqyrtimin e kërkesave për licensë të institucioneve arsimore private dhe institucioneve arsimore plotësuese private parauniversitare”, i ndryshuar.

Udhëzimi nr. 26, datë 02.08.2013, “Për përcaktimin e detyrave dhe funksioneve të Këshillit të Mësuesve”.

Udhëzimi nr. 30, datë 02.08.2013, “Për rregulloren tip të institucioneve arsimore”.

Udhëzimi nr. 43, datë 21.08.2013, “Për planifikimin e fondeve buxhetore, prokurimin dhe blerjen e mjeteve mësimore për institucionet arsimore publike”.

Udhëzimi nr. 21, datë 08.08.2014, “Për rritjen e ndjekjes së arsimit parashkollor nga fëmijët romë”.

Udhëzimi nr. 10, datë 25.02.2015, katërministror midis Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë, Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe Ministrisë së Shëndetësisë “Për mënyrat, format e bashkëpunimit dhe procedurat e ndërhyrjes në ndihmë të fëmijëve në rrezik, për institucionet dhe strukturat kryesore përgjegjëse për mbrojtjen e fëmijës”.

Udhëzimi nr. 12, datë 27.04.2015 “Për mbledhjen, përpunimin dhe mbrojtjen e të dhënave personale të punonjësve arsimorë të institucioneve arsimore parauniversitare dhe nxënësve, si dhe përmbajtjen e dosjeve të tyre personale”, i ndryshuar.

Udhëzim nr. 25, datë 25.07.2018, “Për ngritjen dhe funksionimin e Bordit të institucionit arsimor”.

Udhëzimi nr. 34, datë 16.11.2018, “Për ndalimin e telefonit celular në institucionet arsimore parauniversitare”.

Udhëzimi nr. 26, datë 25.11.2019, “Për mësuesin ndihmës për nxënësit me aftësi të kufizuara në institucionet publike të arsimit parauniversitar”.

Udhëzimi nr. 2, datë 28.01.2020, “Për procedurat e emërimit, pezullimit dhe shkarkimit të drejtorit të institucionit publik të arsimit parauniversitar”, i ndryshuar.

Udhëzimi nr. 2, datë 08.02.2023. “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”.

Udhëzimi nr. 12, datë 10.06.2021, “Për procedurat e pranimit e të emërimit të mësuesit në një vend të lirë pune në institucionet arsimore publike të arsimit parauniversitar dhe për administrimin e portalit “Mësues për Shqipërinë”, i ndryshuar me udhëzimin nr. 23, datë 1.12.2021; nr. 28 datë 3.8.2022 dhe nr. 17, datë 26.7.2023.

Udhëzimi nr. 16, datë 28.07.2021, “Për organizimin dhe funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”.

Udhëzimi nr. 10, datë 06.05.2022, i ministrit të Arsimit dhe Sportit, “Për ngritjen, funksionimin dhe zhvillimin profesional të rrjetit kombëtar të monitoruesve, vlerësuesve dhe vlerësuesve me bazë rrisht për institucionet arsimore parauniversitare”.

Udhëzimi nr. 14, datë 10.07.2023, “Për numrin e nxënësve për klasë dhe ngarkesën mësimore të punonjësve arsimorë në institucionet e arsimit parauniversitar”.

Urdhër nr. 344, datë 19.08.2013, “Për ngritjen e njësisë së shërbimit psiko-social”.

Urdhri nr. 8, datë 12.01.2017, “Për miratimin e kornizës kurrikulare të arsimit parashkollor dhe standardeve të zhvillimit dhe të të nxënësve të fëmijëve 3-6 vjeç”.

Urdhër nr. 100, datë 25.2.2022, “Për organizimin dhe zhvillimin e praktikave profesionale për profesionin e rregulluar të mësuesit”.

Memorandumi i Bashkëpunimit nr. 363 prot., datë 25.1.2016 dhe nr. 600 prot., datë 25.1.2016, “Për edukimin mbi dhe përmes arteve dhe trashëgimisë”, ndërmjet Ministrisë së Kulturës dhe Ministrisë së Arsimit dhe Sportit.

Marrëveshja e Ministrisë së Arsimit, Sportit dhe Rinisë me Agjencinë Ekzekutive për Arsimin, Mediet Audiovizive dhe Kulturën e Komisionit Evropian.

Kodi i etikës së mësuesit në arsimin parauniversitar publik dhe privat, miratuar nga ministri i Arsimit dhe Sportit, më 30.11.2013.

Korniza kurrikulare e arsimit parashkollor, Tiranë, 2016.

Korniza e vlerësimit në arsimin parashkollor, Tiranë, 2019.

Programi i arsimit parashkollor (mosha 3-4 vjeç), miratuar me urdhrin nr.580 prot., datë 15.11.2017.

Programi i arsimit parashkollor (mosha 4-5 vjeç), miratuar me shkresën nr.10675 prot., datë 15.10.2018.

Programi i arsimit parashkollor (mosha 5-6 vjeç), miratuar me urdhrin nr.455 prot., datë 16.09.2019.

Kurrikula bërthamë për klasën përgatitore dhe arsimin fillor, ASCAP 2014.

Standardet profesionale të formimit të përgjithshëm të mësuesit të arsimit parashkollor, MAS 2018.

Standardet profesionale për drejtuesit e institucioneve arsimore parashkollore, ASCAP 2021.

Standardet profesionale të vlerësuesve të institucioneve arsimore parauniversitare, ASCAP 2021.

Plani Kombëtar i Veprimit për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore.

BIBLIOGRAFIA

“5 Steps to Quality Training Package”, marrë nga:

<https://www.issa.nl/sites/default/files/pdf/Publications/by-members/5-Steps-to-Quality-Training-Package-final-version.pdf>.

“A Guide to Early Years Education Inspection Inspectorate, August 2022”, marrë nga

<https://www.education.ie/en/Publications/Inspection-Reports/Publications/Evaluation-Reports-Guidelines/guide-to-early-years-education-inspections.pdf>.

“Act on Early Childhood Education and Care”, marrë nga:

<https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2018/en20180540.pdf>.

“Albania Education Policy Review : Issues and Recommendations: Extended Report”, marrë

nga: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/f5e115d3-24c2-43b0-80ee-a8915e6339ec/content>.

“Competence Requirements in Early Childhood Education and Care”, marrë nga:

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED534599.pdf>.

“Competence Requirements in Early Childhood Education and Care”, marrë nga:

http://ec.europa.eu/education/more-information/doc/2011/core_en.pdf.

“Council recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and

Care Systems”, marrë nga: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0605\(01\)&rid=4](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0605(01)&rid=4).

“Council recommendation on High Quality Early Childhood Education and Care Systems”,

marrë nga: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:05aa1e50-5dc7-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0003.02/DOC_1&format=PDF.

“Decision pursuant to Article 10(5) of Protocol 36 to The Treaty on the Functioning of the European Union”, marrë nga:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/596119/Early_years_inspection_handbook.pdf.

“Economic Commission for Europe Biennial Report (9 April 2019-20 April 2021)”, marrë nga: https://unece.org/sites/default/files/2021-05/E_ECE_1494_e_Final.pdf.

“Framework for Improving Quality in our Health Service”, marrë nga: <https://www.hse.ie/eng/about/who/qid/framework-for-quality-improvement/framework-for-improving-quality-2016.pdf>.

“Guide to the national quality framework”, Australian Children’s Education and Care Quality Authority, 2023, marrë nga: <file:///Australia-Guide-to-the-NQF-March-2023.pdf>.

“Guidelines and recommendations for evaluating the quality of early childhood education and care”, Finnish Education Evaluation Centre Publications, marrë nga: https://onlinecourses.jyu.fi/pluginfile.php/1381/course/section/253/FINEEC_Guidelines-and-recommendations_web.pdf.

“Handbook for the Self-Evaluation of Early Childhood and Preschool Education Institutions”, National Centre for External Evaluation of Education Zagreb, marrë nga: http://dokumenti.ncvvo.hr/Samovrjednovanje/Tiskano/handbook_for_the_self_evaluation.pdf.

“How good is our early learning and childcare?”, Education Scotland, marrë nga: https://education.gov.scot/improvement/documents/frameworks_selfevaluation/frwk1_niheditself-evaluationhgielc/hgioelc020316revised.pdf

“Key Data on Early Childhood Education and Care in **Europe** – 2019 Edition”, marrë nga: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-01/EC0319375ENN.pdf>

“Monitoring and Evaluation Framework, OECD, Due diligence guidance for responsible supply chains of minerals from conflict-affected and high-risk areas 2022 edition”, marrë

nga: <https://mneguidelines.oecd.org/monitoring-and-evaluation-framework-2022-edition.pdf>.

“Monitoring Quality in Early Childhood Education and Care-Approaches and experiences from selected countries”, marrë nga:

https://www.dji.de/fileadmin/user_upload/bibs2017/Monitoring_Sammelband_E_final.pdf.

“Monitoring the quality of early childhood education and care”, recommendations from ECEC experts, marrë nga: <file:///monitoring-the-quality-of-early-childhood-education-NC0418339ENN.pdf>.

“Performance Indicators Kindergartens”, Education Bureau HKSARG 2017. marrë nga: <https://www.edb.gov.hk/en/edu-system/preprimary-kindergarten/quality-assuranceframework/performance-indicators-kindergartens/index.html>.

“Political guidelines for the next European Commission 2019-2024”, marrë nga: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fc7e05f4-30b9-480a-82a7-8afd99b7a723>.

“Proposal for National Quality Framework for Early Childhood Education and Care Systems”, marrë nga: https://www.stepbystep.org.mk/WEBprostor/zajaknuvanje-na-ulogata-na-gragjanskoto/predlog_nacionalna_ramka_za_kvalitetite_vo_POV3_ENG.pdf.

“Proposta de princípios fundamentais de um Quadro de Qualidade para a Educação de Infância”, Relatório do Grupo de Trabalho sobre a Educação e Cuidados para a Infância (ECI) sob o patrocínio da Comissão Europeia, marrë nga: https://www.dge.mec.pt/sites/default/files/EInfancia/documentos/early_childhood_and_care_-_how_to_recruit_train_and_motivate_well-qualified_staff.pdf.

“Quality assurance and improvement in the early education and care sector”, marrë nga: <https://www.oecd.org/publications/quality-assurance-and-improvement-in-the-early-education-and-care-sector-774688bf-en.htm>.

“Structural characteristics and process quality in early childhood education and care”, marrë nga: [https://one.oecd.org/document/EDU/WKP\(2018\)12/En/pdf](https://one.oecd.org/document/EDU/WKP(2018)12/En/pdf).

“Structural characteristics and process quality in early childhood education and care”: A literature review. OECD Education Working Paper No. 176. Pauline Slot, Utrecht University.

“Study on competence requirements in early childhood education and care” (CoRe), 2011.

“The education inspection framework”, Ofsted, marrë nga: https://feweek.co.uk/wp-content/uploads/2019/05/Education_inspection_framework.pdf.

Competent Educators of the 21st Century PRINCIPLES OF QUALITY PEDAGOGY, marrë nga: <https://www.issa.nl/sites/default/files/pdf/Publications/quality/Quality-Principles-final-WEB.pdf>.

COUNCIL RECOMMENDATION of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems (2019/C 189/02).

From Neurons to Neighborhoods (The Science of Early Childhood Development), marrë nga: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK225557/>.

Gray, A., European school inspection and evaluation: History and principles, 2019, marrë nga qershor 2020, marrë nga <http://www.sici-inspectorates.eu/news/understanding-the-development-of-school-inspection>.

Grillo K. (2002). Fjalor edukimi.

Gjokutaj.M, Hoti.I dhe Kadriu.D (2016). Fjalor termash në edukim.

Klinkhammer, N., Schäfer, B., Harring, D., and A. Gwinner. (Eds). Monitoring Quality in Early Childhood Education and Care: Approaches and Experiences from Selected Countries. Deutsches Jungendinstitut, 2017.

Monitoring and evaluating quality of early childhood education and care in Europe
Purposes, values and principles, September 2022.

Shonkoff, J. and Phillips, D. (ed.) (2000). From Neurons to Neighbourhoods: The Science of Early Childhood Development. The National Academy Press: Washington DC.

AGJENCIA E SIGURIMIT TË CILËSISË SË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

Rruga "Naim Frashëri"

Nr. 37

Tiranë

Shqipëri

www.ascap.edu.al

sekretaria@ascap.edu.al